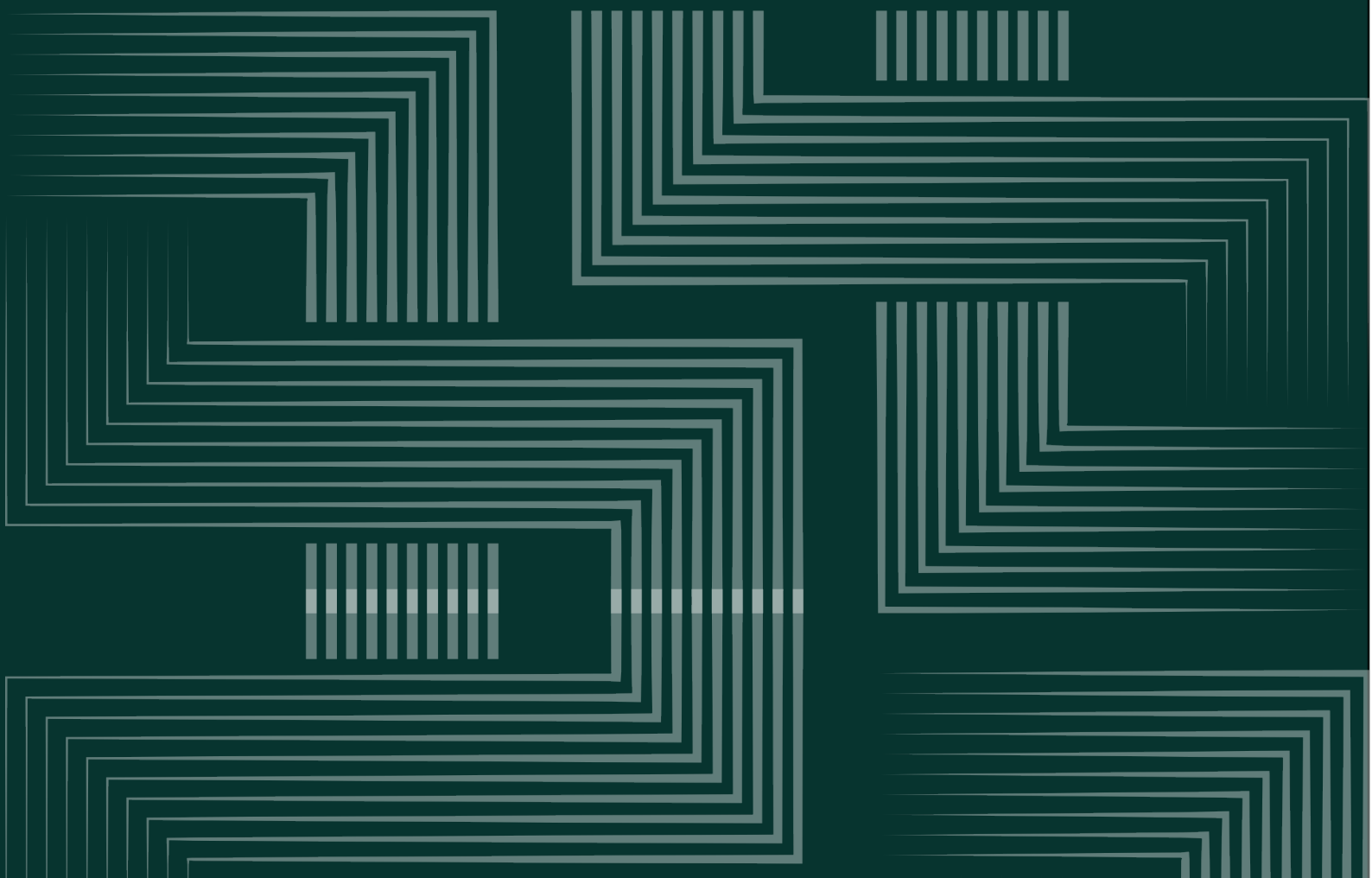


**Direktoratet for strålevern og
atomsikkerhet (DSA)**

NIVI Rapport 2026:1

Nasjonalt strålevernbarometer

Løpende opinionsundersøkelser 2004-2026



Innhold

1. Om barometeret	3
1.1 Mål	3
1.2 Innhold og metodisk tilnærming	3
1.3 Opplegg for rapportering	3
1.4 Formidling og kontaktpersoner	4
2. Hovedpunkter	5
3. Resultater fra telefonundersøkelse 2026	7
3.1.Vurdering av strålefarer i hverdagen	7
3.2 Kjennskap til DSA/Statens strålevern	10
3.3 Vurdering av trusselbilde.....	12
4. Resultater fra Web-undersøkelse 2026	15
4.1 Måling av radon i egen bolig.....	15
4.2 Årsaker til å måle radon i egen bolig	17
4.3 Årsaker til at radon ikke er målt i egen bolig	19
4.4 Kjennskap til krav om lave radonverdier i utleieboliger.....	20
4.5 Kjennskap til helsefare forbundet med radon	21
4.6 Informasjonskanaler om radon.....	23
4.7 Kunnskaper om beskyttelsestiltak ved radioaktiv forurensning	23
4.8 Tillit til konkurrerende informasjonsgivere	24
4.9 Holdninger til råd fra myndighetene	25
4.10 Innkjøp av jodtabletter	27
4.11 Bruk av UV-varselet.....	28
4.12 Holdning til bygging av kjernekraftanlegg i Norge.....	29

Vedlegg 1: Metodeeffekter ved overgang fra telefon til web

Vedlegg 2: Spørreskjema med hovedtall fra telefonundersøkelse i 2026 inkl. referansetall fra tidligere målinger

Vedlegg 3: Spørreskjema med hovedtall fra webundersøkelse i 2026 inkl. referansetall fra tidligere målinger

1. Om barometeret

1.1 Mål

Nasjonalt strålevernbarometer er et stående måleverktøy hvor formålet er å framskaffe informasjon om befolkningens vurderinger av strålevernrelevante temaer. Barometeret skal bidra til:

- Mer systematisk kunnskap om befolkningens kjennskap og holdninger til beredskapsrelevante temaer, herunder endringer over tid
- Kunnskap om DSAs omdømme og posisjon som samfunnsaktør og ansvarlig fagmyndighet i saker som gjelder strålevern og atomsikkerhet
- Å styrke DSAs informasjonspraksis gjennom interne og eksterne kanaler

1.2 Innhold og metodisk tilnærming

Innholdet består av landsomfattende befolkningsundersøkelser som gjennomføres med jevne mellomrom. Den første undersøkelsen med sikte på tidsserier ble gjennomført i januar 2004, den neste i januar 2007, den tredje i oktober 2010, den fjerde i februar 2014, den femte i september 2017, den sjette i mai 2020, den syvende i april 2023 og den siste i mars 2026. På enkelte temaer finnes også data fra en befolkningsundersøkelse i september 2001.

I 2026 er det stilt nye spørsmål om holdning til utbygging av kjernekraftanlegg i Norge, inkludert spørsmål om mulige utfordringer og gevinster ved utnyttelse av kjernekraft som energikilde. Alle øvrige spørsmål om bl.a. radon, kunnskaper om beskyttelsestiltak og holdninger til råd fra myndigheten er stilt i tidligere undersøkelser.

I 2026 har det også skjedd et metodeskift ved at noen spørsmål er stilt på telefon som i tidligere undersøkelser, mens andre er stilt i et landsdekkende web-panel, som blir fremtidig metode for datainnsamling. Web-panelet består av 45.000 forhåndsrekrutterte paneldeltakere (Responspanelet). Et representativt utvalg på 1055 av disse har besvart spørsmålene etter å ha fått de tilsendt på epost.

Spørsmål som er stilt på telefon i 2026 gjelder spørsmål hvor vi har lange tidsserier dvs. spørsmål om strålefarer i hverdagen, kjennskap til Strålevern og trusselbilde. For å studere mulige effekter av metodeskiftet, er noen av spørsmålene stilt både på telefon og i web-panelet. Observerte metodeeffekter er drøftet i vedlegg 1.

Undersøkelsene har form av spesialmålinger der det kun stilles spørsmål om relevante temaer for DSA. Intervjuene er gjennomført i et landsrepresentativt utvalg på 1000. Målgruppen er personer over 18 år. Resultatene må tolkes innenfor feilmarginer på +/- 2-3 prosentpoeng for hovedfrekvensene. Feilmarginene for undergrupper er større.

1.3 Opplegg for rapportering

Rapporteringen fra barometeret er lagt opp på følgende måte:

- Etter hver måling utarbeides en rapport som trekker ut hovedfunn og peker på viktige sammenhenger i materialet. Rapporten inneholder tidsserier for variabler som er målt flere ganger.
- Fullstendig spørreskjema med hovedtall foreligger som eget dokument, jf. vedlegg

- Fra alle enkeltmålinger lages det også en tabellrapport med dokumentasjon fra gjennomføringen og statistisk tilrettelegging av datamaterialet

1.4 Formidling og kontaktpersoner

- Oppdragsgiver er ansvarlig for formidling. Alt grunnlagsmateriale og alle rapporter stilles til disposisjon for videreformidling gjennom oppdragsgivers kanaler.
- DSA har alle rettigheter til grunnlagsmateriale. Kontaktperson hos oppdragsgiver er fung. kommunikasjonsdirektør Synne Margrethe Egset.
- NIVI Analyse AS er ansvarlig for gjennomføring og rapportering. Ansvarlig konsulent i NIVI er Geir Vinsand.
- Respons Analyse AS er ansvarlig for datainnsamling og statistisk tilrettelegging av data. Ansvarlig konsulent i Respons Analyse er Idar Eidset.

2. Hovedpunkter

Strålefarer i hverdagen

I 2026 måles høyere oppmerksomhet om helseeffekter som følge av atomulykker, hvor tallene har vært økende i de tre siste målingene. Vi registrerer samtidig laveste målte nivå for oppmerksomhet om radonstråling, stråling fra mobiltelefoner og stråling fra mobilmaster og basestasjoner. Som i tidligere målinger er det fortsatt størst oppmerksomhet mot helseeffekter av soling/solarium. Oppmerksomhet om mulige helseeffekter av røntgenundersøkelser, lagring av radioaktivt avfall og radioaktivitet i mat er gjennomgående lav.

20 prosent har målt radon i egen bolig

I 2026 oppgir 20 prosent at de har målt radon i egen bolig, mens ytterligere 5 prosent oppgir at de har planer om å måle. Det er omtrent samme nivå som i tidligere målinger tilbake til 2014. Høyest målehyppighet finner vi blant personer som leier ut bolig (41 prosent) og i store husstander med tre eller flere barn (38 prosent). Som tidligere finner vi en forskjell i andelen om har målt radon mellom kommuner med ulik plassering i det nasjonale aktsomhetskartet for radon.

Helserisiko oppgis som viktigste årsak til å måle radon

Som den viktigste årsaken til å måle radon i egen bolig oppgir 45 prosent at de har lest eller hørt om helserisiko knyttet til radon. Av øvrige svar ser vi at 11 prosent oppgir at de har blitt oppfordret av kommunen om å måle, 10 prosent oppgir at huseier har utført måling, mens 6 prosent har blitt kontaktet av et privat firma. På et eget spørsmål om kjennskap til helsefare oppgir 30 prosent at de kjenner til kreftisiko. I overkant av 40 prosent svarer at de ikke kjenner til hvilken helsefare som er forbundet med radon.

Bosted forklarer at mange ikke måler radon

Som den viktigste årsaken til ikke å måle radon framheves at man bor i et område hvor det er lite radon, som oppgis av 42 prosent. Den nest viktigste årsaken er at man ikke har tenkt på det, ikke kjenner til eller ikke bryr seg om den type saker, som nevnes av 9 prosent. Svarfordelingen preges av at 28 prosent av de spurte oppgir at de er usikre.

Stabil kjennskap til krav om lavere radonverdier i utleieboliger

I 2026 bekrefter 42 prosent at de kjenner til kravene. Samme kjennskapsnivå er målt i de fem siste målingene. Det tyder på et jevnt og uforandret kjennskapsnivå i perioden etter at kravet ble innført i 2014.

Litt lavere kjennskap til DSA som øverste fagmyndighet

I 2026 oppgir 22 prosent at de har kjennskap til DSA/Strålevernet som øverste fagmyndighet i strålevernsaker og atomsikkerhet i Norge. Kjennskapen lå rundt 30 prosent frem til 2017 og har gått noe ned i de tre siste målingene.

Trusselbilde preget av økt fare for bruk av kjernevåpen, terrorisme og sabotasje

I tallene for 2026 registreres en oppgang i tallene for bruk av kjernevåpen og radioaktiv forurensning som følge av terrorisme eller sabotasje i Norge. Etter 2020 har andelen som svarer «stor sannsynlighet» eller «en viss sannsynlighet» økt fra 44 til 61 prosent for bruk av kjernevåpen og tilsvarende fra 26 til 36 prosent for radioaktiv forurensning som følge av terrorisme eller sabotasje i Norge. I den siste målingen vurderes bruk av kjernevåpen i konflikter, kriser eller krig som den mest sannsynlige hendelsen.

Lavt kunnskapsnivå om beskyttelsestiltak

I 2026 svarer 9 prosent at de har «svært gode» eller «ganske gode» kunnskaper om aktuelle beskyttelsestiltak, mot tilsvarende 21 prosent i 2023 og 9 prosent i 2017. Andelen som svarer «ganske dårlige» eller «meget dårlige» kunnskaper ligger nesten dobbelt så høyt i 2026 og 2017 (65 prosent), sammenliknet med målingen i 2023 (36 prosent). Det er vanskelig å peke på årsaker til så store forskjeller i vurderingene av eget kunnskapsnivå, om det er pandemieffekt, metodeskift fra telefon til web eller andre forhold som ligger bak.

Høy tillit til myndighetene ved motstridende informasjon

I alle tidligere målinger er det stilt spørsmål om hvem man vil stole mest på hvis det kom motstridende og ulik informasjon om en atomulykke. I 2026 svarer 43 prosent at de vil stole mest på myndighetene i en slik situasjon, 41 prosent svarer forskningsmiljøer og 3 prosent miljøvernorganisasjoner (13 prosent usikre). Over tid har det vært en kraftig vekst i andelen av befolkningen som har størst tillit til myndighetene.

Et stort flertall vil følge råd og anbefalinger fra myndighetene

Et klart flertall av befolkningen svarer ubetinget ja på spørsmål om de vil følge konkrete råd fra myndighetene om hhv. å oppholde seg innendørs, ta jodtabletter eller gi egne barn jodtabletter hvis myndighetene anbefalte det. En klar majoritet er også positive til å følge myndighetenes kostholdsråd, men ikke ubetinget. Bakgrunnstallene tyder ikke på nevneverdige geografiske variasjoner i innbyggernes holdninger til strålevernfaglige råd og veiledning fra myndighetene ved en atomulykke.

29 prosent bekrefter innkjøp av jodtabletter

I 2026 svarer 29 prosent at de selv eller noen andre i husstanden har kjøpt inn jodtabletter, mot tilsvarende 34 prosent i 2023 og 14 prosent i 2020. I husstander med to eller flere barn oppgir rundt halvparten at de har kjøpt inn jodtabletter. I tidligere målinger er det pekt på to hovedgrunner til at det ikke er kjøpt inn jodtabletter. Den mest utbredte årsaken er at mange mener de ikke er i målgruppen. Mange peker også på at de ikke ser behov for å lagre jod.

Svært mange brukere av UV-varselet

I 2026 ble det på nytt stilt spørsmål om innbyggernes bruk av UV-varselet som kan sjekkes på yr.no og yr-app. På spørsmålet svarer et klart flertall på 67 prosent bekreftende (ofte, av og til, eller sjelden), mot tilsvarende 45 prosent i 2023. Tallene i den siste målingen tyder på økt bruk av UV-varselet særlig blant unge under 30 år. I 2026 svarer 56 prosent av det unge under 30 år at de ofte eller av og til sjekker UV-varselet. I målingen i 2023 svarte 33 prosent det samme.

Positiv grunnholdning til utbygging av kjernekraft i Norge

I målingen for 2026 svarer nær 50 prosent at de er for at det bygges kjernekraftanlegg i Norge. Bakgrunnstallene tyder på en positiv grunnholdning i hele landet. Lagring av radioaktivt avfall vurderes som den største utfordringen, dernest fare for atomulykke og at det tar lang tid å bygge kjernekraftanlegg. I svarene pekes det på flere mulige gevinster. En tredjedel peker på mer stabil energiforsyning. Relativt mange peker også på at kjernekraft er en utslippsfri energiform og at den beslaglegger lite natur.

3. Resultater fra telefonundersøkelse 2026

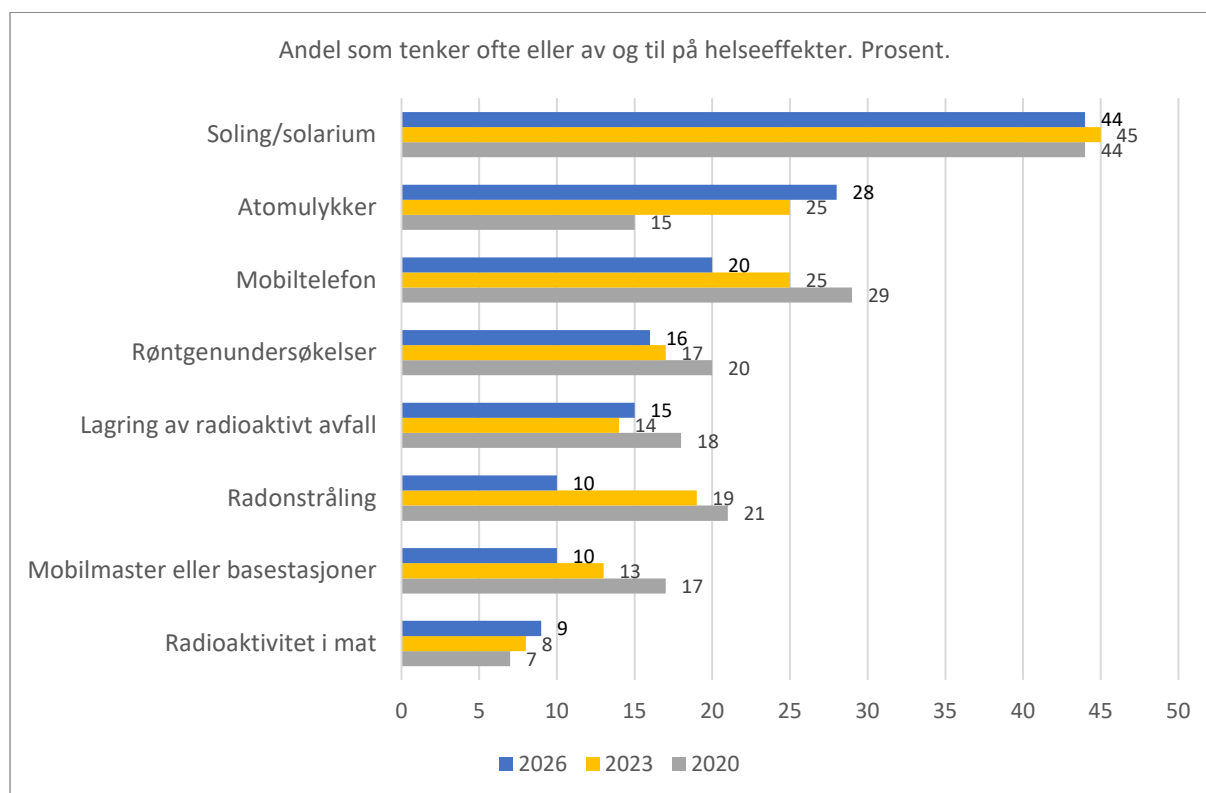
3.1.Vurdering av strålefarer i hverdagen

I 2026 er det stilt spørsmål om strålefarer i hverdagen med følgende ordlyd: *Hender det at du tenker over helseeffekter for deg eller dine nærmeste som følge av...*

- a) Radonstråling?
- b) Stråling fra mobiltelefon?
- c) Overdrevet soling eller bruk av solarium?
- d) Stråling ved røntgenundersøkelser?
- e) Stråling fra mobilmaster eller basestasjoner?
- f) Lagring av radioaktivt avfall?
- g) Radioaktivitet i mat?
- h) Atomulykke?

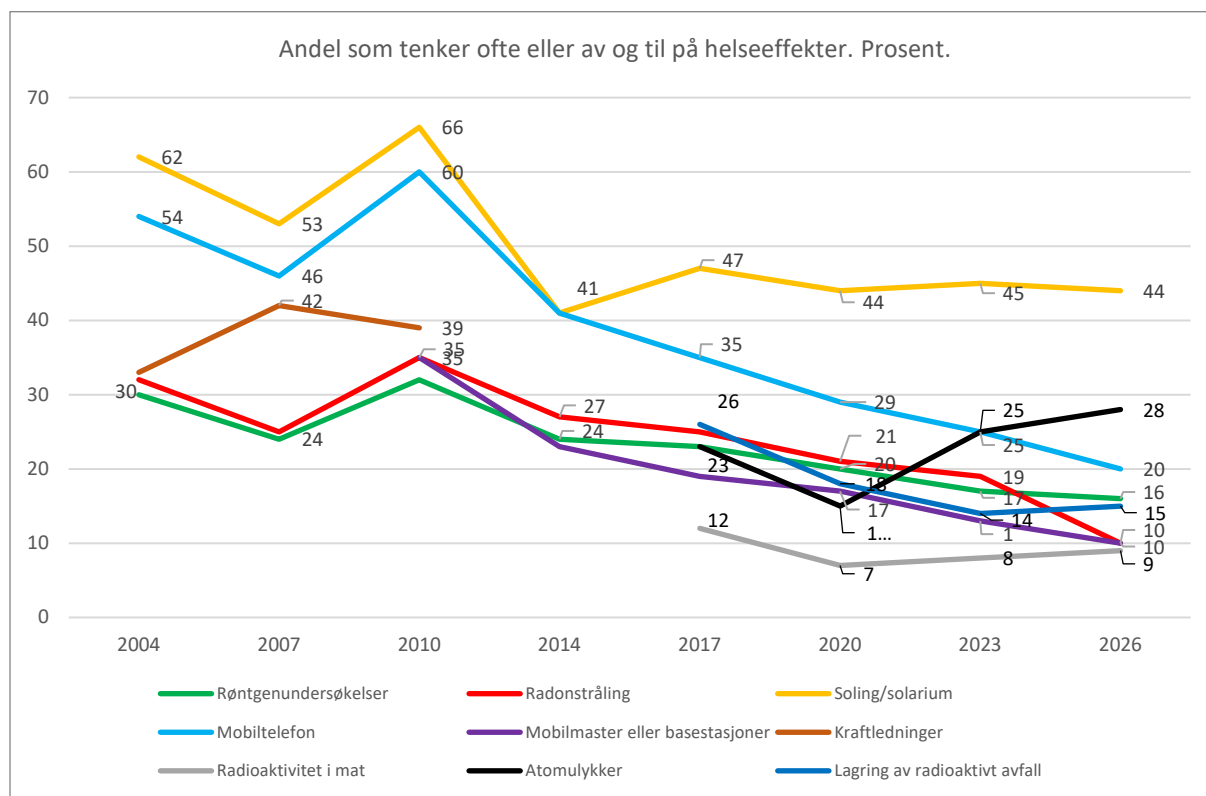
I 2004, 2007 og 2010 ble det stilt spørsmål om stråling fra kraftledninger.

I tallene for 2026 er det markant flere som er opptatt av helseeffekter fra atomulykker enn i 2020. Som tidligere er det størst oppmerksomhet mot helseeffekter av soling/solarium. Tallene for stråling fra mobiltelefon har gått betydelig ned og det registreres også lavere tall radonstråling og flere av de andre hendelsene, jf. hovedtallene nedenfor.



Figur 3.1 Andeler av befolkningen som ofte eller av og til tenker på helseeffekter av aktuelle strålefarer i hverdagen. 2026, 2023 og 2020. Hele landet. Prosent. n=1000.

I perioden etter 2010 er det målt lavere oppmerksomhet om helseeffekter for de fleste av kildene, jf. tall fra tidligere målinger nedenfor. Nedgangen i oppmerksomhet er størst for mobiltelefon, hvor andelen som oppgir at de tenker på helseeffekter fra stråling har gått ned fra 60 til 20 prosent. Et liknende mønster observeres også for radon, mobilmaster/basestasjoner og røntgenundersøkelser.



Figur 3.2 Andeler av befolkningen som tenker på helseeffekter av aktuelle strålefarer i hverdagen. 2004-2026. Hele landet. Prosent. n=1000.

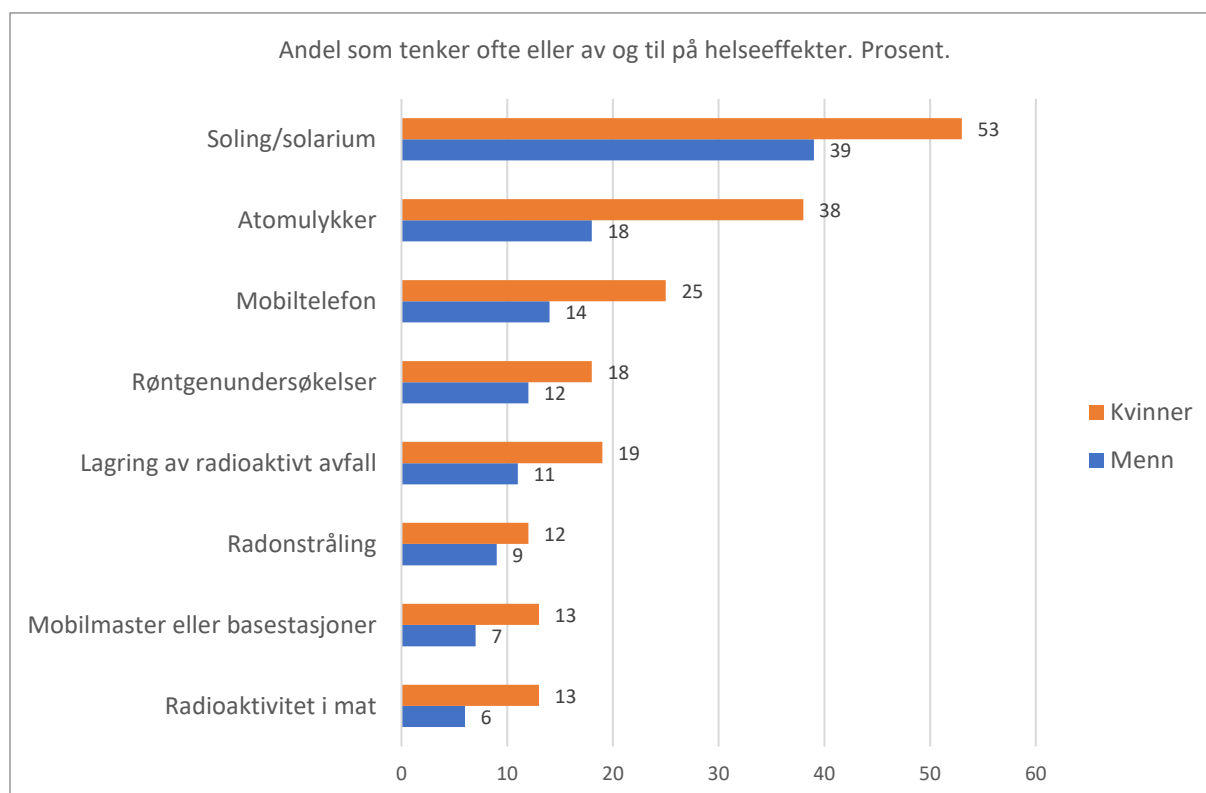
Av bakgrunnstallene for 2026 finner vi som tidligere størst utslag etter kjønn og medieinteresse. Større oppmerksomhet blant kvinner enn blant menn er gjennomgående for flere av kildene. Det gjelder særlig i vurderingen av mulige helseeffekter ved atomulykker og stråling fra soling/solarium, jf. tall for kvinner og menn i figuren nedenfor.

Vi finner også at personer med høy medieinteresse for strålevernfaglige spørsmål som regel er mer opptatt av helseeffekter sammenliknet med personer med lav medieinteresse. Utslagene er betydelig i vurderingen av bl.a. atomulykker og lagring av radioaktivt avfall, der andelen med høy oppmerksomhet varierer fra 12 til 42 prosent for atomulykker og 7 til 27 prosent for lagring av radioaktivt avfall.

Mellom landsdelene finner vi ingen signifikante utslag i den siste målingen. Det samme var tilfelle i målingen i 2023. I 2020 skilte innbyggerne i Nord-Norge seg ut med høyere tall for atomulykke.

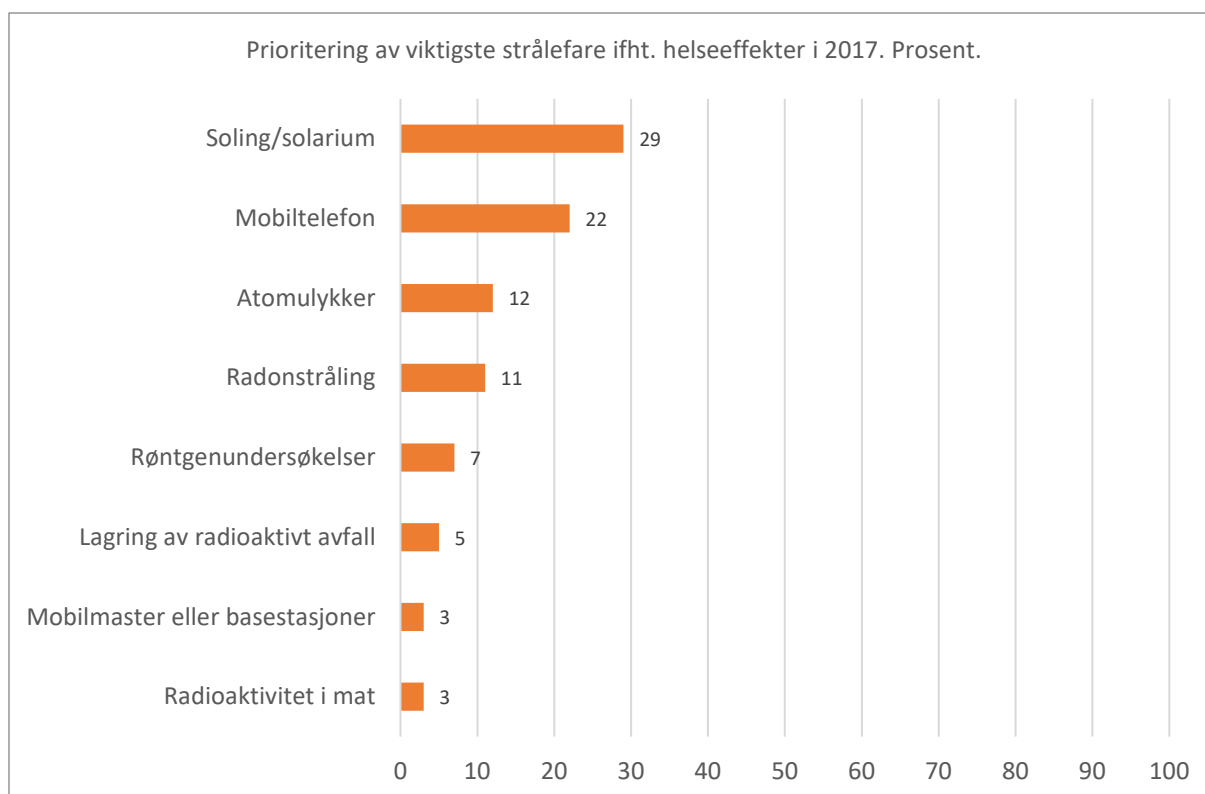
I bakgrunnstallene finner vi noen stort sett mindre utslag etter alder. Eldre over 60 år er litt mer opptatt av mulige helseeffekter som følge av atomulykker og lagring av radioaktivt nedfall, sammenliknet med de yngste under 30 år. For strålingsfarer fra mobil, radon, soling, røntgen og mat finner vi kun små forskjeller etter alder.

Etter utdanning er det tendenser til at personer med lengst utdanning har litt større oppmerksomhet om flere av de aktuelle strålefarene. Utslaget er størst for stråling fra soling/solarium, der oppmerksomheten varierer fra 19 til 53 prosent blant personer med laveste og høyeste utdanningsnivå. Oppmerksomheten om radioaktivitet i mat er gjennomgående lav i alle sosiale undergrupper.



Figur 3.3 Andeler av befolkningen som tenker på helseeffekter av aktuelle strålefarene i hverdagen. Fordeling etter kjønn. 2026. Hele landet. Prosent. n=1000.

I 2017 ble det stilt et prioriteringsspørsmål: *Hvilke av de nevnte strålefarene er du mest opptatt av i forhold til mulige helseeffekter?* Svarene fra 2017 framgår av figuren nedenfor. I forhold til den siste målingen i 2026 er det grunn til å tro at rangeringen er ganske lik, med unntak for at oppmerksomheten om atomulykker som har økt betydelig.



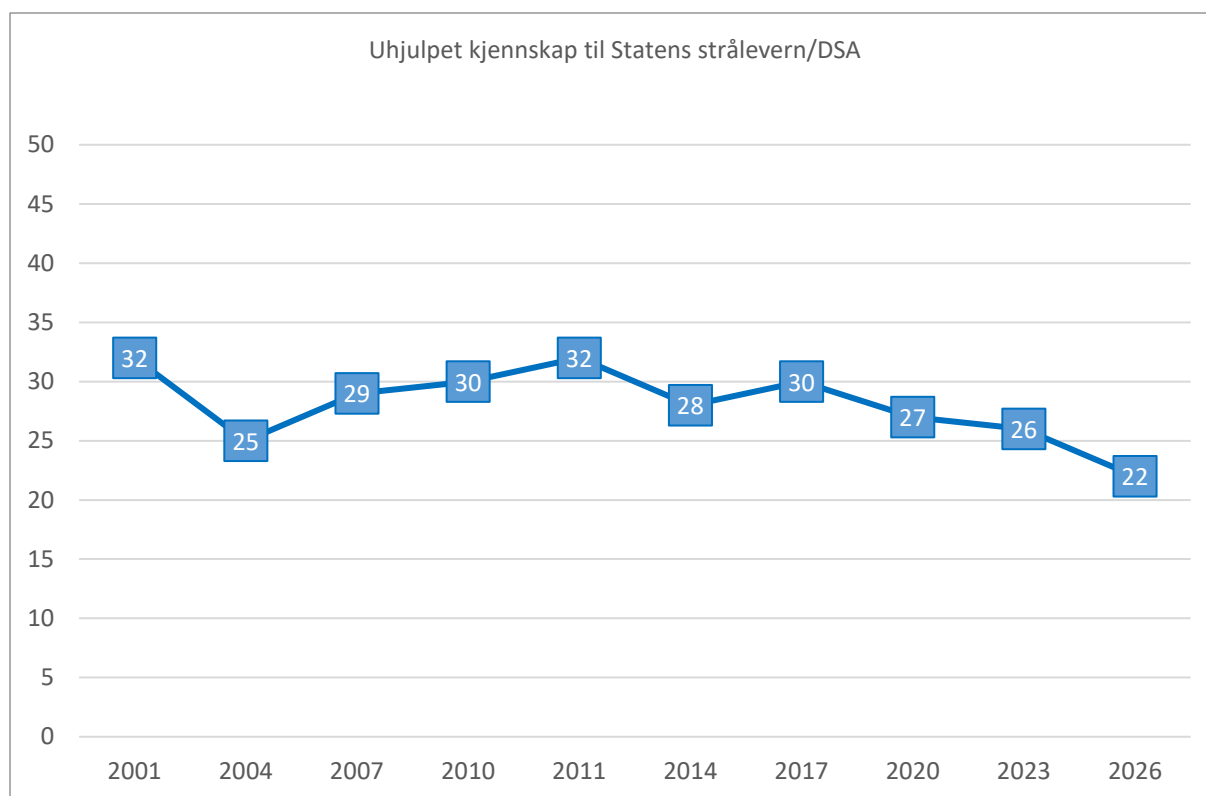
Figur 3.4 Prioritering av viktigste strålefare med tanke på helseeffekter. 2017. Hele landet. Prosent. n=1000.

3.2 Kjennskap til DSA/Statens strålevern

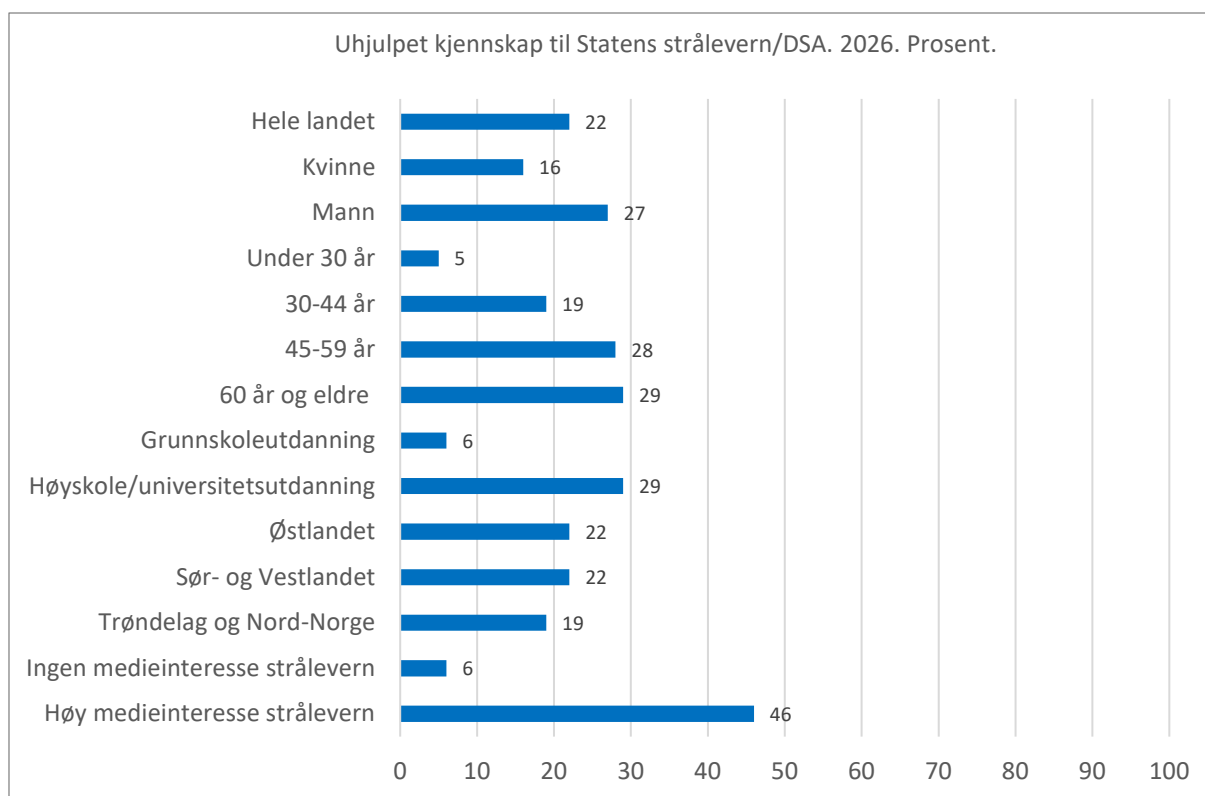
Følgende spørsmål er stilt i 10 ulike målinger etter 2001: *Kjenner du til hvilken offentlig instans som er øverste fagmyndighet i strålevernaker og atomsikkerhet i Norge?* Spørsmålet er stilt uhjulpel, og måler således uhjulpel kjennskap. I lys av navneendringen fra Statens strålevern til Direktoratet for strålevern og atomberedskap (DSA) i 2018, er svar som «Statens strålevern» eller bare «strålevernet» godtatt i de siste målingene.

I 2026 oppgir 22 prosent at de har kjennskap til DSA/Strålevernet som den øverste fagmyndighet. Kjennskapen har lenge ligget på rundt 30 prosent. De høyeste nivåene som er målt i 2001 (32 prosent) og 2011 (32 prosent), kan ha sammenheng med at Strålevernet var ekstra synlig i media i forbindelse med aktuelle saker dvs. Kursk-ulykken i Barentshavet høsten 2000 og Fukushima-ulykken i Japan i mars 2011¹.

¹ Målingen i 2011 ble gjennomført som del av en nordisk befolkningsundersøkelse etter kjernekraftulykken i Fukushima.



Figur 3.5 Uhjulpet kjennskap til Statens strålevern/DSA. Inkl. koding av åpne svar. Hele landet. Prosent. n=1000.



Figur 3.6 Uhjulpet kjennskap til Statens strålevern/DSA i ulike undergrupper. 2026. Prosent. n=1000.

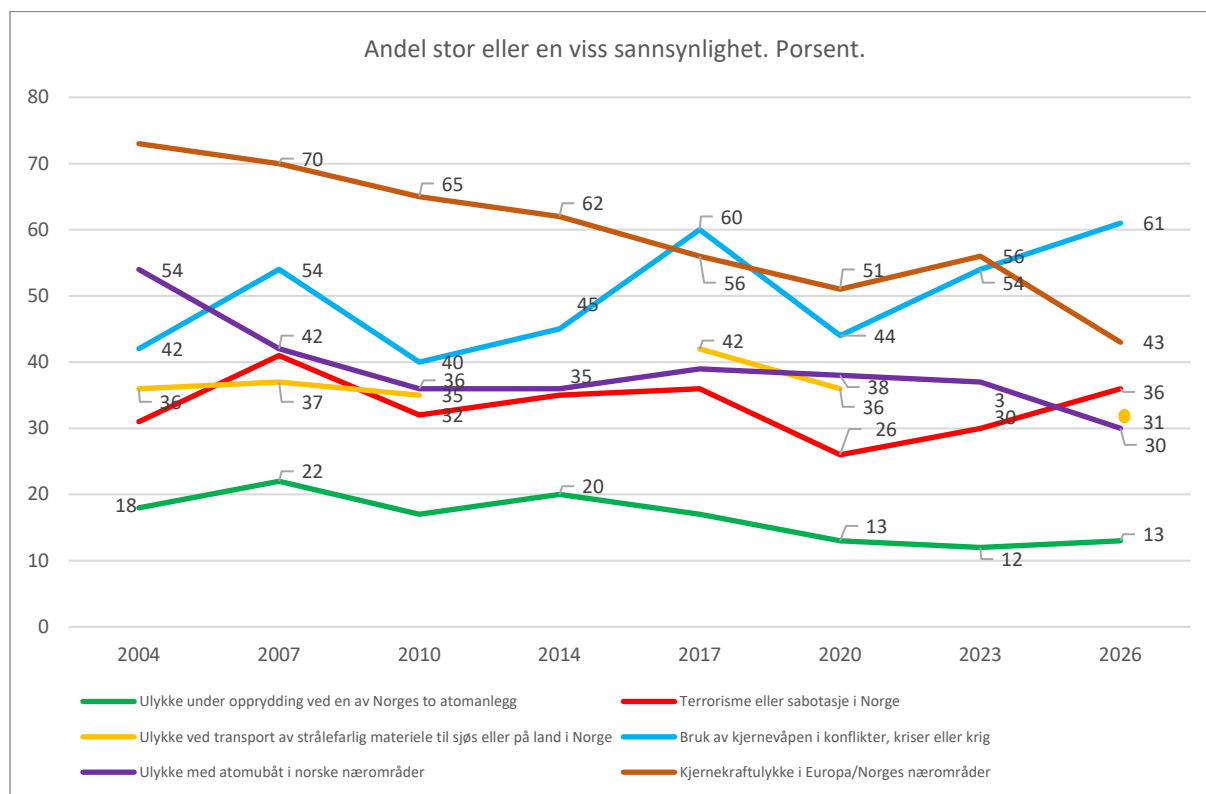
3.3 Vurdering av trusselbilde

I tidligere undersøkelser er informantene spurt om hvor sannsynlig de tror det er at ulike typer ulykker og hendelser kan inntreffe i løpet av de kommende 5-10 årene. I 2026 er det spurt om seks hendelser:

- En ulykke ved et kjernekraftverk i Europa. Spørsmålet ble endret i 2023 til å gjelde «i Europa». I tidligere målinger ble spørsmålet konkretisert til «Norges nærområder, for eksempel i Russland, Sverige eller Storbritannia».
- En ulykke under oppryddingen på Norges to atomanlegg i Halden og på Kjeller utenfor Oslo. Også dette spørsmålet ble endret i 2023 i lys av at begge anleggene er stengt og under avvikling. I tidligere målinger lød spørsmålet: En ulykke ved én av Norges to atomanlegg som brukes til forskning i Halden og på Kjeller utenfor Oslo.
- En ulykke med en atomubåt i norske nærområder
- Radioaktiv forurensning som følge av terrorisme eller sabotasje i Norge
- Bruk av kjernevåpen i konflikter, kriser eller krig
- En ulykke ved transport av strålefarlig materiale til sjøs eller på land i Norge.

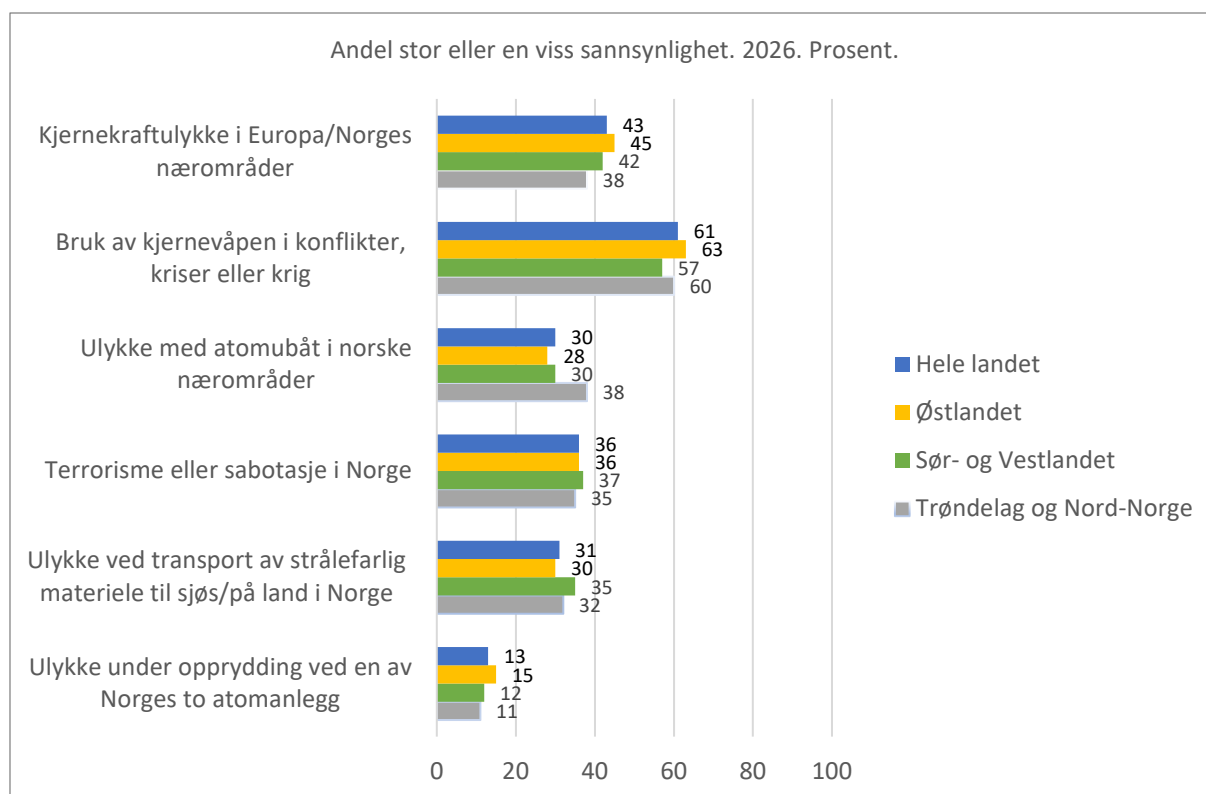
I tallene for 2026 registreres en oppgang i tallene for bruk av kjernevåpen i konflikter, kriser eller krig og for radioaktiv forurensning som følge av terrorisme eller sabotasje i Norge. Etter 2020 har andelen som har svarer «stor sannsynlighet» eller «en viss sannsynlighet» økt fra 44 til 61 prosent for bruk av kjernevåpen og tilsvarende fra 26 til 36 prosent for radioaktiv forurensning som følge av terrorisme eller sabotasje i Norge. I den siste målingen vurderes bruk av kjernevåpen som den mest sannsynlige hendelsen, mens tallene for ulykke ved

kjernekraftverk i Europa/Norges nærområder, ulykke med atomubåt og transportulykke er fallende. Trusselvurderingene er fortsatt klart lavest for våre egne atomanlegg.



Figur 3.7 Andel som mener det er en stor eller en viss sannsynlighet for ulike typer ulykker og hendelser de neste 5-10 årene. Hele landet. 2004-2026. Prosent. n=1000.

I figuren nedenfor er hovedtallene for 2026 brutt ned på landsdeler. Trusselvurderingen er som tidligere bemerkelsesverdig like i alle landsdeler for samtlige hendelser. Det gjelder med unntak for ulykke med en atomubåt i norske nærområder, hvor trusselvurderingen er høyere i Trøndelag og Nord-Norge sammenliknet med Sør-Norge.



Figur 3.8 Andel av befolkningen som mener det er en stor eller en viss sannsynlighet for ulike typer hendelser etter landsdel. 2026. Prosent. n=1000.

Gjennomgang av øvrige bakgrunnstall gir følgende mønster:

- Kvinner vurderer samtlige hendelser som mer sannsynlige enn menn. Trusselvurderingene for kvinner ligger 10-21 prosentpoeng høyere enn for menn for de aktuelle hendelsene.
- Alderseffekter gjør seg gjeldende ved at trusselvurderingene øker med stigende alder for fire av hendelsene. Det gjelder kjernekraftulykke, ulykke med atomubåt, radioaktiv forurensning som følge av terror eller sabotasje i Norge og transportulykke.
- Bakgrunnstallene viser små utslag etter utdanningsnivå. Det gjelder alle hendelsene.
- Av øvrige bakgrunnstall går det fram at trusselvurderingene henger sammen med medieinteresse for strålevernssaker. Hovedtendensen er at sterk medieinteresse bidrar til å forsterke trusselvurderingene. Det gjelder for alle de aktuelle hendelsene, med unntak for bruk av kjernevåpen, hvor trusselvurderingene ser ut til å være uavhengig av medieinteresse for strålevernssaker.

4. Resultater fra Web-undersøkelse 2026

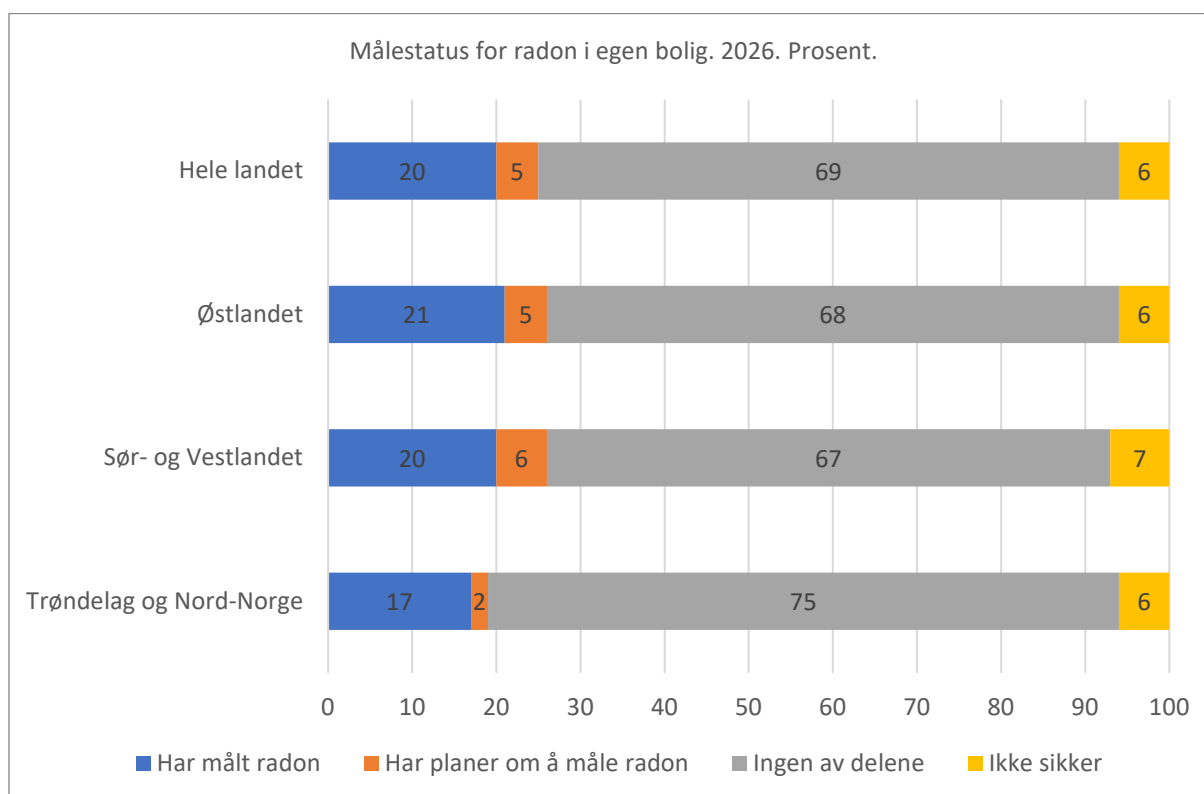
4.1 Måling av radon i egen bolig

I de fem siste målingene er det stilt følgende spørsmål: *Har du målt radon i din nåværende bolig (hovedhus), eller har du planer om å foreta en slik måling?* I 2026 oppgir 20 prosent at de har målt radon i egen bolig, mens ytterligere 5 prosent svarer at de har planer om å måle. I perioden 2014-2023 ble det målt litt høyere andeler som bekreftet at de har målt radon i egen bolig, men utslagene er ikke statistisk signifikante.

	2014	2017	2020	2023	2026
Ja, har målt	22 %	24 %	21 %	23 %	20 %
Ja, har planer om å måle	11 %	7 %	6 %	5 %	5 %
Nei, ingen av delene	65 %	66 %	67 %	68 %	69 %
Ikke sikker	2 %	3 %	6 %	3 %	6 %
Antall spurte	1000	1000	1001	1000	1055

Tabell 4.1 Måleadferd for radon i egen bolig 2014-2026. Hele landet.

Hovedtallene for 2026 framgår av figuren nedenfor. Resultatene fordelt på landsdeler tyder på litt lavere tall for Trøndelag og Nord-Norge, men forskjellene er ikke store.

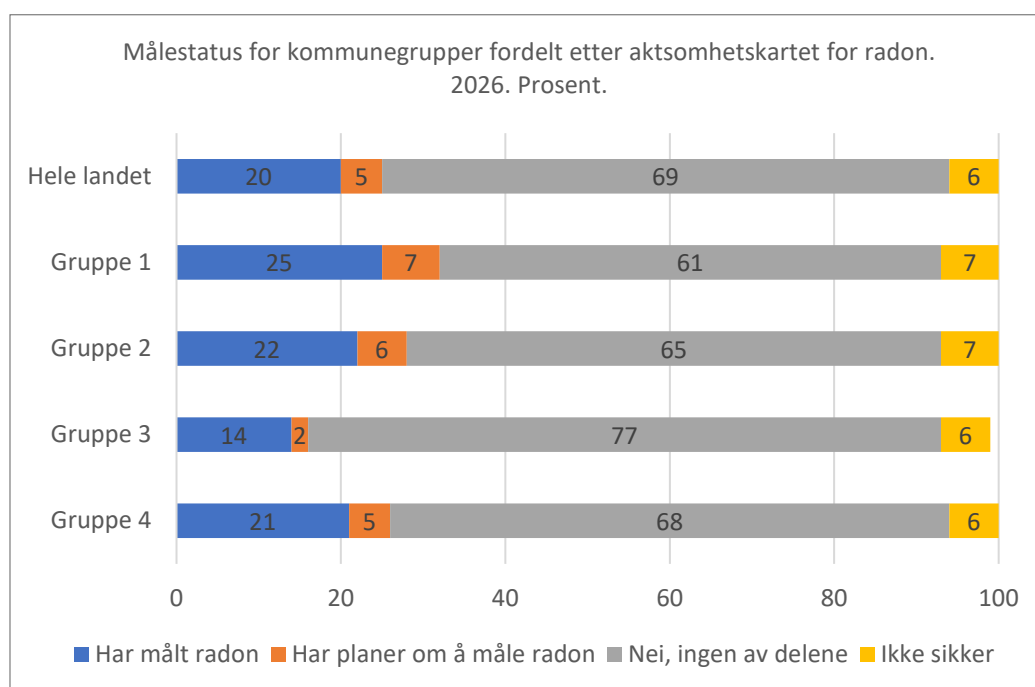


Figur 4.1 Andeler av befolkningen som oppgir at de har målt radon i egen bolig eller som har planer om å foreta en slik måling. Mars 2026. Prosent. n=1055.

Også i 2026 er det undersøkt om tallene for måleadferd er forskjellig mellom kommuner med ulik plassering i det nasjonale aktsomhetskartet for radon². Aktsomhetskartet er brukt som grunnlag for å dele kommunene i fire grupper etter hvor stor andel av tettbebyggt areal i kommunen som er markert med høy eller særlig høy radonaktsomhet. At et område er markert med høy aktsomhet i kartet betyr at det er beregnet at minst 20 prosent av boligene har radonkonsentrasjoner over øvre anbefalte grenseverdi på 200 Bq/m³ i første etasje. Gruppeinndelingen av kommunene er som følger:

- Gruppe 1: 20-80 prosent av kommunens tettbyggt areal er markert med høy eller særlig høy radonaktsomhet
- Gruppe 2 : 5-20 prosent av kommunens tettbyggt areal er markert med høy eller særlig høy radonaktsomhet
- Gruppe 3: 1-5 prosent av kommunens tettbyggt areal er markert med høy eller særlig høy radonaktsomhet
- Gruppe 4: Kommunen har ikke tettbyggt areal markert med høy eller særlig høy radonaktsomhet

I svarene for 2026 finner vi som tidligere forskjeller i måleadferd mellom kommunegruppene. Gruppe 1 og 2 skiller seg ut med en høyere andel innbyggere som oppgir at de har målt radon i egen bolig, jf. figuren nedenfor. Forskjellene er størst mellom gruppe 1 og gruppe 3, der hhv. 25 og 14 prosent oppgir at det har målt radonverdier i egen bolig. Forskjellen i måleadferd kan henge sammen med at boligeiere i gruppe 1 har best kjennskap til at de kan være særlig utsatt eller at de har vært utsatt for særskilt oppfølging med informasjon fra f.eks. kommunen eller private firma som utfører måling. I disse analysene må det tas forbehold om at det er usikkerhet knyttet til det empiriske grunnlaget for aktsomhetskartet.

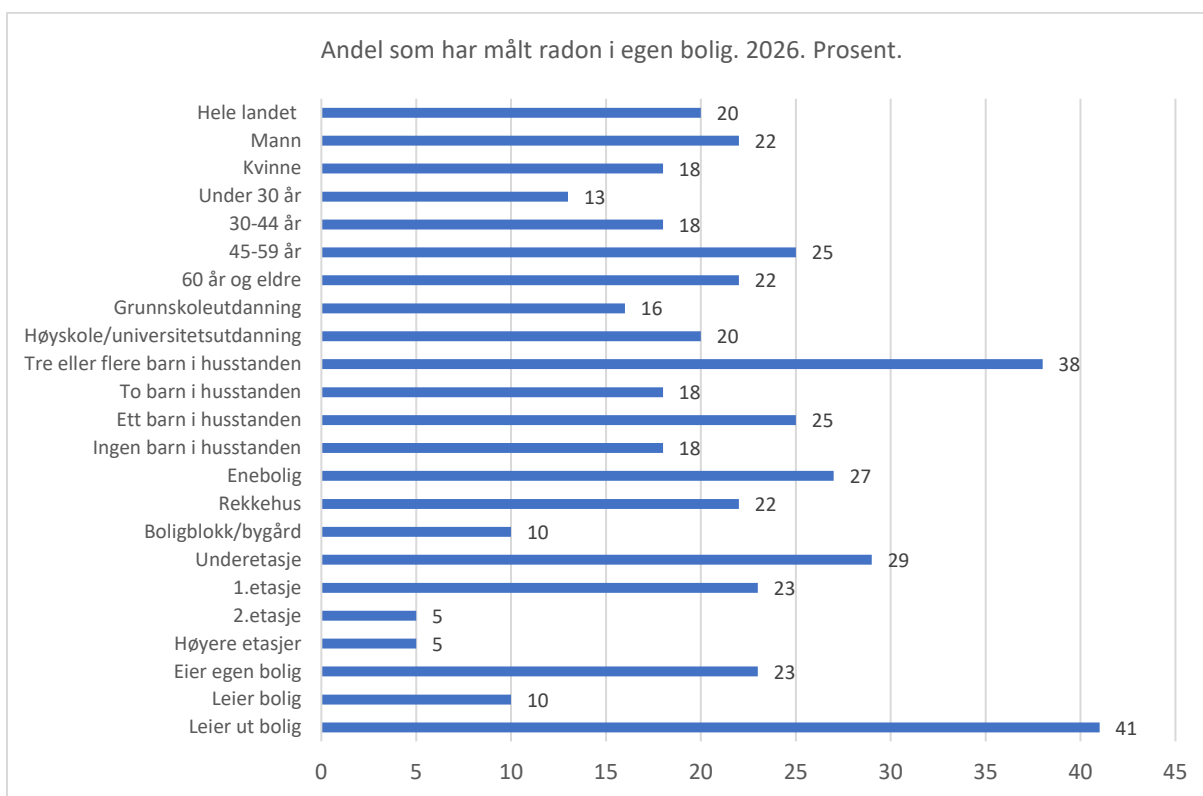


Figur 4.2 Målestatus i kommuner gruppert etter radonaktsomhet. Mars 2026. Prosent. n=1055.

² Aktsomhetskartet for radon er utviklet av Strålevernet og Norges geologiske undersøkelse (NGU). Kartet er basert på kunnskap om geologiske forhold og inneluftmålinger av radon.

I øvrige bakgrunnstall finner vi følgende utslag:

- Høyest målehyppighet finner vi blant personer som leier ut bolig (41 prosent) og personer i store husstander med tre eller flere barn, der 38 prosent oppgir at de har målt radon i egen bolig.
- Målehyppigheten er også signifikant større blant personer som eier egen bolig (23 prosent), sammenliknet med de som leier egen bolig (10 prosent).
- Vi finner også utslag etter type bolig, med høyere målehyppighet blant personer som bor i enebolig (27 prosent), sammenliknet med personer som bor i blokk eller bygård (10 prosent).
- Bakgrunnstallene tyder også på en etasjeeffekt dvs. en høyere målehyppighet blant personer som bor i underetasje (29 prosent) eller 1. etasje (23 prosent), sammenliknet med 2. eller høyere etasjer (5 prosent).
- Målehyppigheten er lavere blant de yngste under 30 år (13 prosent) enn blant eldre personer. Etter kjønn og utdanningsnivå er det ingen forskjell.
- Når det gjelder framtidige planer om å måle, er det ingen spesielle undergrupper som peker seg ut. Andelen som bekrefter at de har planer ligger under 10 prosent i alle aktuelle målgrupper.



Figur 4.3 Andel som oppgir at de har målt radon i egen bolig. 2026. Prosent.

4.2 Årsaker til å måle radon i egen bolig

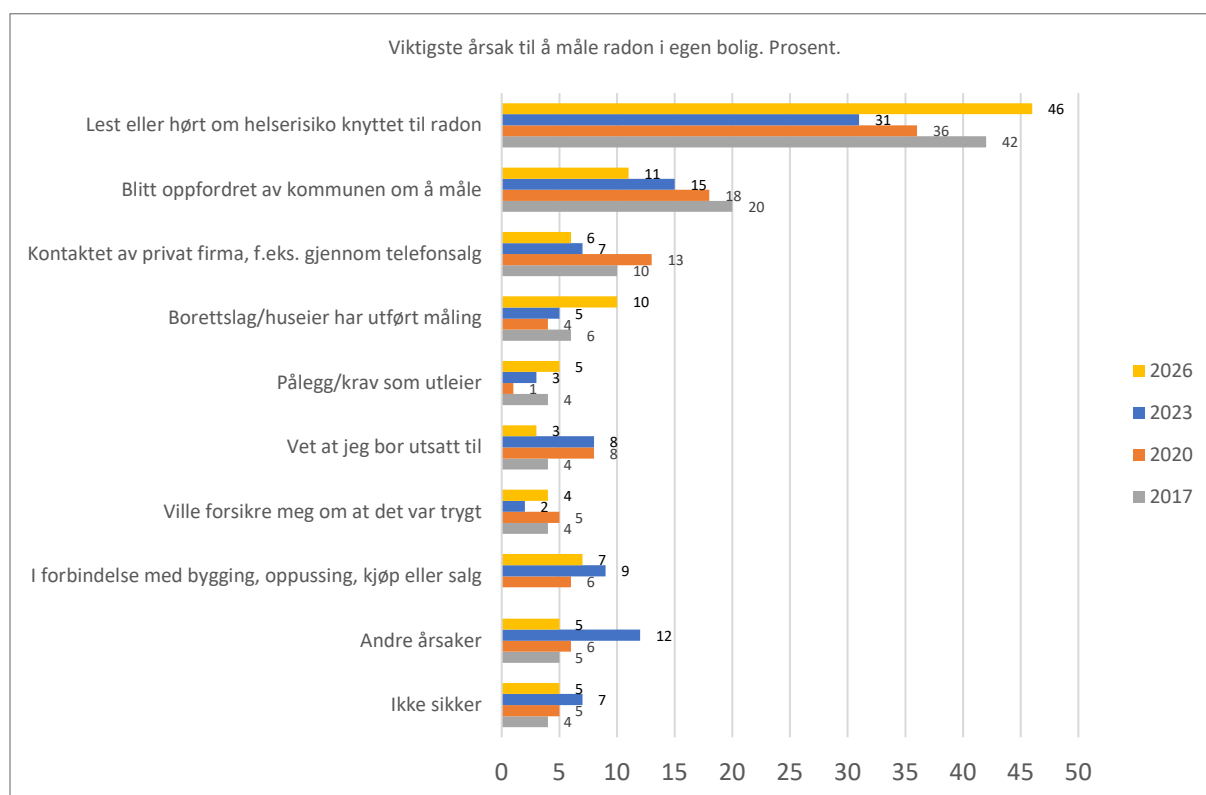
I 2026 ble det stilt følgende oppfølgingsspørsmål til alle som oppga at de har målt eller har planer om å måle radonnivå i egen bolig: *Hva er den viktigste årsaken til at du har målt radonnivået, eller at du har planer om å måle? Er det fordi du har..*

- 1: Lest eller hørt om helserisiko knyttet til radon
- 2: Blitt oppfordret av kommunen om å måle
- 3: Kontaktet av privat firma, f.eks. gjennom telefonsalg
- 4: Andre årsaker _____ NOTER
- 5: Ikke sikker

I gjennomgangen av svarene har vi kodet svar avgitt i åpen svarkategori.

Som den viktigste årsaken til å måle radon i egen bolig oppgir nesten halvparten (45 prosent) at de har lest eller hørt om helserisiko knyttet til radon. Av øvrige svar ser vi at 11 prosent oppgir at de har blitt oppfordret av kommunen om å måle, 10 prosent oppgir at borettslag eller huseier har utført måling, mens 6 prosent har blitt kontaktet av et privat firma. I den siste målingen markert flere som oppgir at de har lest eller hørt om helserisiko knyttet til radon, sammenliknet med målingene i 2020 og 2023. Andelen som oppgir at de har blitt anbefalt av kommunen om å måle har gått ned fra 20 til 11 prosent. Det er også færre enn tidligere som oppgir at de har blitt kontaktet av privat firma (6 prosent).

Tallene for undergrupper er usikre som følge av at spørsmålet kun er stilt til 261 personer. Bakgrunnstallene tyder på at kjennskap til helserisiko er den viktigste årsaksforklaring i alle viktige undergrupper. Et markant utslag gjelder informanter med boliger i aktsomhetsgruppe 2, der 53 prosent oppgir at de har lest eller hørt om helserisiko knyttet til radon. Andelen som oppgir at borettslag eller huseier har målt ligger høyest blant de yngste under 30 år og énpersonhushold (24-25 prosent). Andelen som sier at de har blitt kontaktet av privat firma er lav i alle undergrupper og ligger høyest blant de yngste under 30 år (13 prosent). Tallene tyder på at private firma ikke har vært særlig aktive og heller ikke differensierer sin informasjon mot spesielt utsatte målgrupper.



Figur 4.4 Viktigste årsak til å måle radonnivå i egen bolig. Mars 2026, april 2023, mai 2020 og september 2017. Hele landet. Prosent. n=281/285/272/317.

*) Bare de tre første alternativene var forhåndskodet og ble lest opp sammen med «Annet». På bakgrunn av svarene som ble notert som viktigste årsak under «Annet», har vi gruppert noen av de årsakene som gikk mest igjen under «Annet».

Årsaker	Aktsomhets- gruppe 1	Aktsomhet- s-gruppe 2	Aktsomhets- gruppe 3	Aktsomhets- gruppe 4	Total
Lest eller hørt om helserisiko knyttet til radon	36 %	53 %	42 %	44 %	45 %
Oppfordret av kommunen om å måle	15 %	6 %	9 %	13 %	11 %
Kontaktet av privat firma, f.eks. gjennom telefonsalg	7 %	8 %	0 %	7 %	6 %
Borettslag/huseier har utført måling	13 %	13 %	19 %	4 %	10 %
Vet at jeg bor utsatt til	2 %	2 %	4 %	4 %	3 %
Pålegg/krav som utleier	3 %	8 %	2 %	5 %	5 %
Ville forsikre meg om at det var trygt	9 %	2 %	1 %	4 %	4 %
I forbindelse med bygging/oppussing/kjøp eller salg	8 %	2 %	8 %	9 %	7 %
Annen årsak	7 %	2 %	9 %	4 %	5 %
Ikke sikker	0 %	5 %	5 %	6 %	5 %
Sum	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %
Antall spurte	40	60	44	117	261

Tabell 4.2 Oppgitte årsaker til å måle radon i egen bolig i kommuner gruppert etter radonaktsomhet. Mai 2026. Prosent. n=261.

4.3 Årsaker til at radon ikke er målt i egen bolig

I 2026 fikk alle som avkreftet at de har målt eller at de har planer om å måle radon følgende oppfølgingsspørsmål: *Hva er den viktigste årsaken til at du ikke har målt radonnivået?* Spørsmålet ble stilt åpent som i 2023 og 2020. I 2017 ble følgende svaralternativer lest opp:

- 1: *Tror ikke radon er så farlig*
- 2: *Bor i område med lite radon*
- 3: *Annen årsak, noter:*
- 4: *Ikke sikker*

De åpne svarene i de tre siste målingene er gjennomgått og kodet. Hovedtallene framgår av figuren nedenfor.

Som den viktigste årsaken framheves at man bor i et område hvor det er lite radon, som oppgis av 42 prosent. Det er en vesentlig høyere andel enn i 2023 og 2020 og på nivå med målingen i 2017, hvor aktuelle svaralternativer ble lest opp.

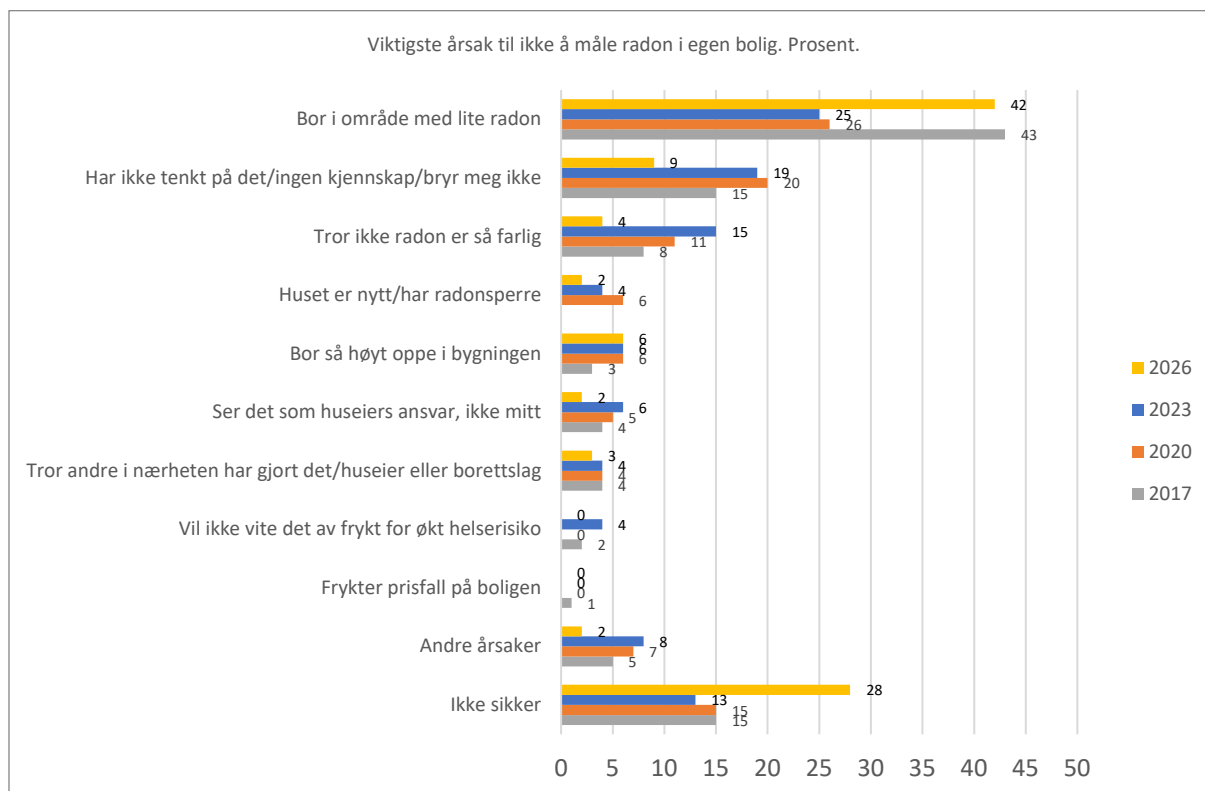
Den nest viktigste årsaken er at man ikke har tenkt på det eller ikke bryr seg (9 prosent) eller at man bor så høyt i bygningen (6 prosent). Noen få prosent peker på andre årsaker som at det ikke er så farlig, at man tror borettslaget eller andre har gjort det eller at huset har radonsperre. Andelen som ikke tror at radon er så farlig har gått ned fra 15 prosent i 2023 til 4 prosent i 2026.

I den siste målingen er det ingen som peker på frykt for helserisiko eller prisfall på boligen som årsaker til at det ikke er målt radon. Andelen usikre ligger på 28 prosent, som er vesentlig høyere enn i tidligere målinger.

Av tabell 4.2 nedenfor går det frem at bostedskommunens sortering på aktsomhetsgruppe ikke gir klare utslag i svarfordelingene. Det er samme funn som i tidligere målinger. Tallene tyder på at bostedskommunens plassering i aktsomhetskartet ikke framstår som noen viktig forklaring på at mange ikke har målt radon i egen bolig.

Av bakgrunnstallene går det fram at svarene er forskjellig etter boligtype, kjønn, alder og utdanning. Folk i enebolig/rekkehus og som eier egen bolig oppgir i større grad at de bor i et område med lite radon. Samme svarmønster gjør seg gjeldende blant menn, eldre over 60 år og

personer med lavt utdanningsnivå. Andelen usikre ligger høyest blant personer med lavt utdanningsnivå (46 prosent) og unge under 30 år (36 prosent).



Figur 4.5 Viktigste årsak til at radonnivå i egen bolig ikke er målt. Svar fra uhjulpel spørsmål i 2026, 2023 og 2020, hjulpel spørsmål i 2017. Hele landet. Prosent. n=728/683/674/661. Åpne svar kodet.

Årsaker	Aktsomhetsgruppe 1	Aktsomhetsgruppe 2	Aktsomhetsgruppe 3	Aktsomhetsgruppe 4	Total
Bor i område med lite radon	35 %	42 %	37 %	48 %	42 %
Har ikke tenkt på det/ingen kjennskap/bryr meg ikke	12 %	9 %	10 %	7 %	9 %
Tror ikke radon er så farlig	8 %	5 %	3 %	4 %	4 %
Huset er nytt/har radonsperre	7 %	3 %	2 %	2 %	3 %
Bor så høyt oppe i bygningen	4 %	6 %	11 %	4 %	6 %
Ser det som huseiers ansvar, ikke mitt	0 %	3 %	2 %	3 %	2 %
Tror andre i nærheten har gjort det/huseier eller borettslag	0 %	3 %	3 %	3 %	3 %
Andre årsaker	4 %	2 %	2 %	2 %	2 %
Ikke sikker	30 %	27 %	31 %	27 %	28 %
Sum	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %
Antall spurte	77	141	204	307	728

Tabell 4.3 Oppgitte årsaker til ikke å måle radon i egen bolig i kommuner gruppert etter radonaktsomhet. Uhjulpel spørsmål i 2026. Prosent. n=728.

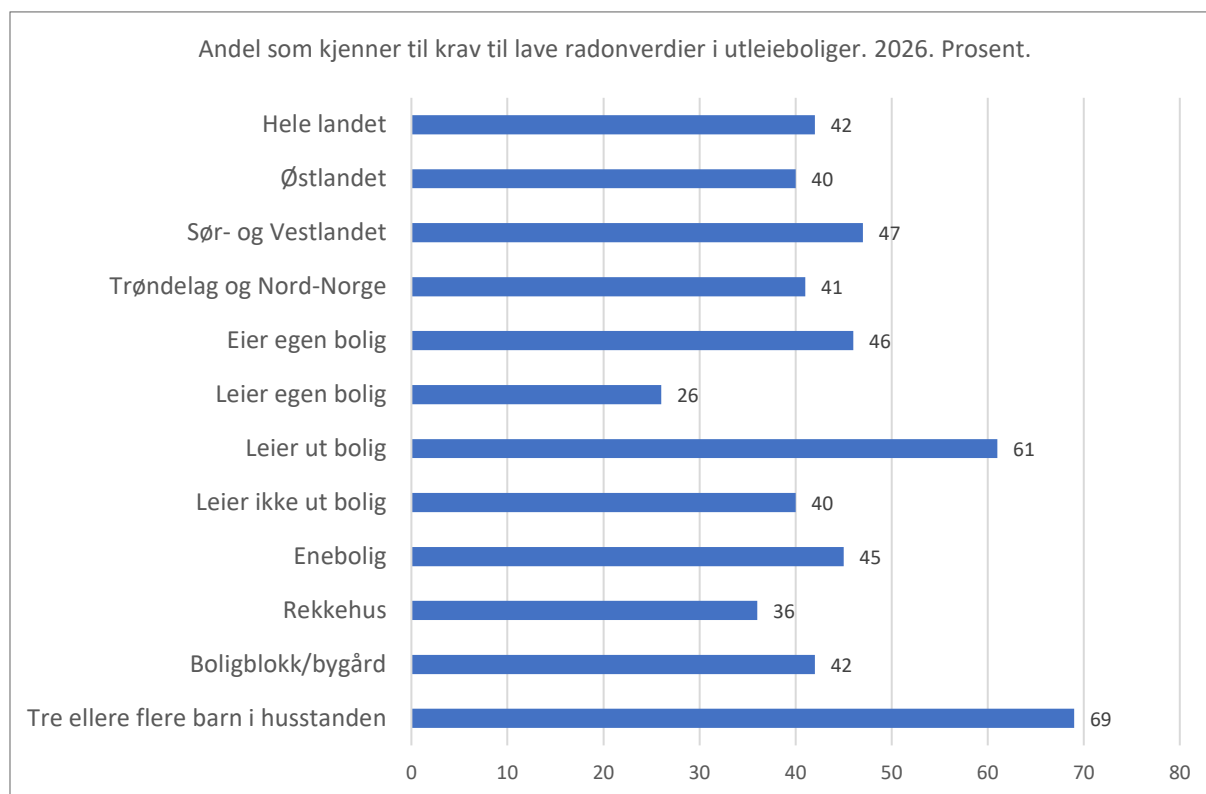
4.4 Kjennskap til krav om lave radonverdier i utleieboliger

Følgende spørsmål er stilt i de fem siste målingene: *Det er krav om lave radonnivåer for alle som skal leie ut boliger inkludert hybler og leiligheter. Er dette kravet noe du har hørt om eller kjenner til?* Spørsmålet er stilt til hele utvalget, uansett om man leier ut bolig eller ikke.

I 2026 bekrefter 42 prosent at de kjenner til kravene, mot tilsvarende 42 prosent i 2023, 39 prosent i 2020, 37 prosent i 2017 og 43 prosent i 2014. Det tyder på et jevnt og uforandret kjennskapsnivå i perioden etter at kravene kom i 2014. I bakgrunnstallene for 2026 finner vi små variasjoner mellom ulike deler av landet. Kjennskapsnivået ligger høyest blant personer i

store hushold med mange barn og personer som leier ut bolig, der hhv. 69 og 61 prosent svarer at de kjenner til kravet om lave radonverdier. Lavest kjennskapsnivå måles blant personer som leier bolig (26 prosent) og personer med lavest utdanningsnivå (20 prosent).

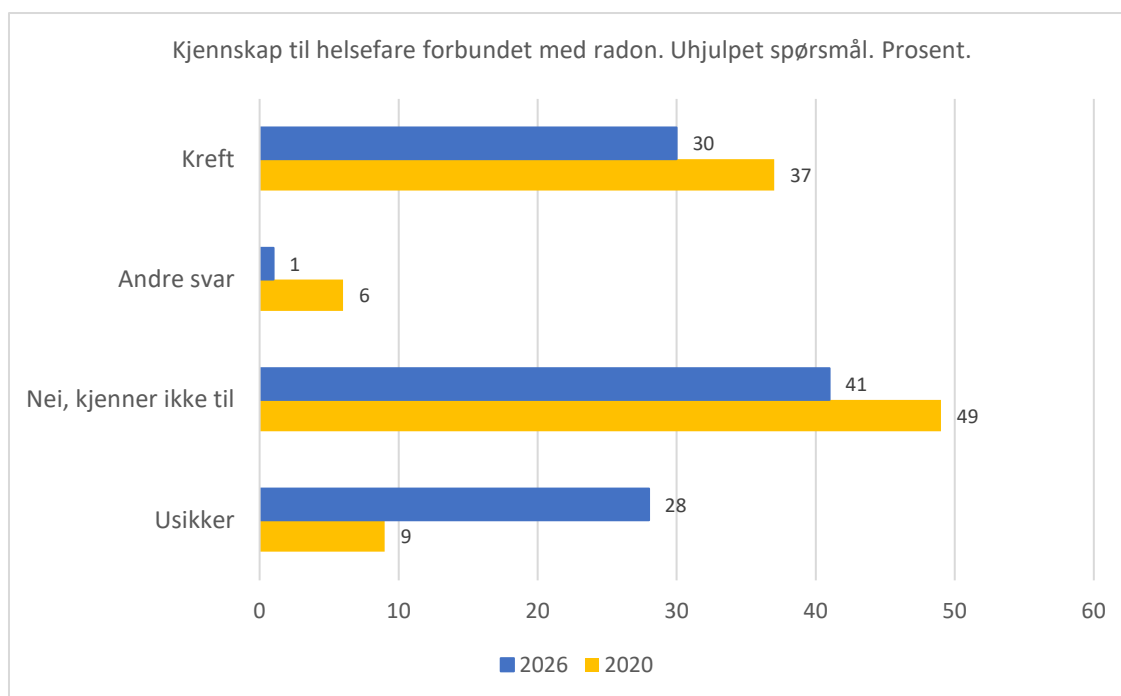
Tallene for personer med bolig i ulike aktsomhetssoner tyder på litt større kjennskap til myndighetskravene i den mest sårbare kommunegruppen (gruppe 1), men forskjellene mellom gruppene er ikke signifikante.



Figur 4.6 Andel som har kjennskap til myndighetskrav om lave radonverdier i utleieboliger. 2026. Prosent. n=1055.

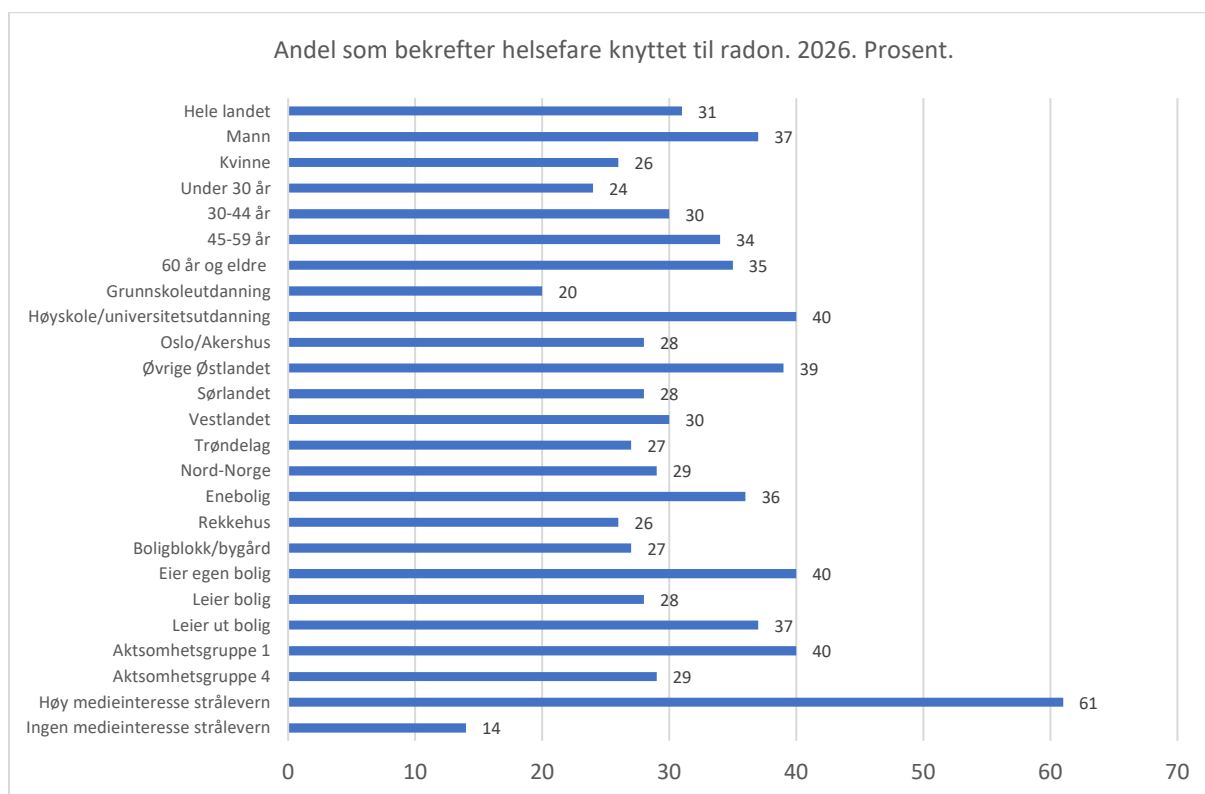
4.5 Kjennskap til helsefare forbundet med radon

I 2026 og 2020 ble det stilt følgende spørsmål: *Kjenner du til hvilken helsefare som er forbundet med radon?* Spørsmålet ble stilt åpent og avgitte svar ble gjennomgått. I 2026 svarte 30 prosent kreft, mot tilsvarende 37 prosent i 2020. Andelen som oppga andre svar er lave i begge målingene, mens andelen usikre er vesentlig høyere i den siste målingen (28 prosent mot 9 prosent).



Figur 4.7 Kjennskap til helsefare forbundet med radon. Hele landet. 2020 og 2026. n=100/1055.

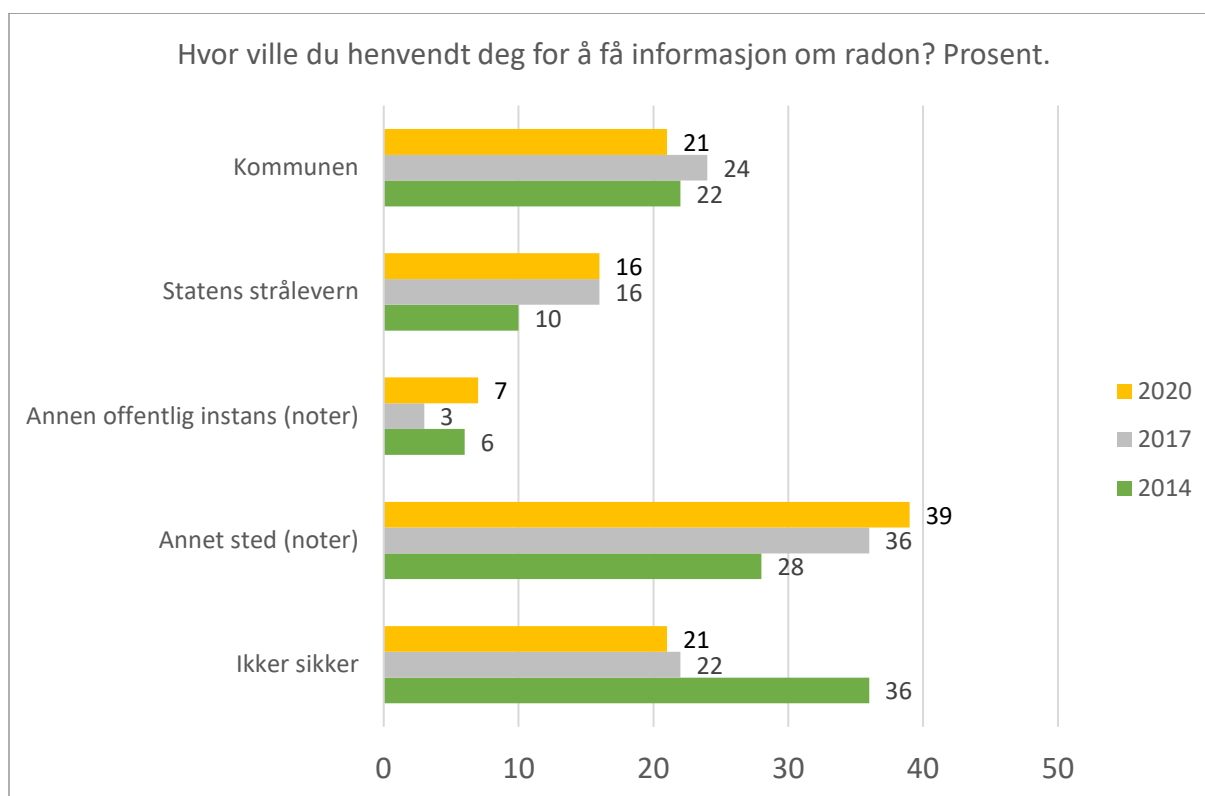
Bakgrunnstallene tydet på at kjennskapen var best blant personer i utsatte kommuner i aktsomhetsgruppe 1, blant personer med høy medieinteresse og blant utleierye av bolig. Det ble også målt bedre kjennskap blant eldre enn blant yngre. I hovedtallene nedenfor framgår andelen som svarte bekreftende dvs. som enten oppga kreft eller et annet svar.



Figur 4.8 Andel som bekrefter kjennskap til helsefare forbundet med radon i utvalgte målgrupper i 2026. Prosent.

4.6 Informasjonskanaler om radon

I tre tidligere målinger, sist i 2020, ble det stilt følgende spørsmål: *Hvor ville du henvendt deg for å få informasjon om radon?* Spørsmålet ble stilt uhjulpel dvs. uten opplesing av aktuelle svarkategorier. Hovedtallene tilsier at det er kommunen og dernest Strålevernet som peker seg ut som de viktigste informasjonsgiverne, jf. figuren nedenfor. I de åpne svarene ble det pekt på FHI/Folkehelseinstituttet og i noen tilfeller Helsedirektoratet som «annen offentlig instans». «Annet sted» ble nesten utelukkende konkretisert til internett og google. Etter 2014 registreres en økende andel som svarer «annet sted», som altså innbefatter internett.

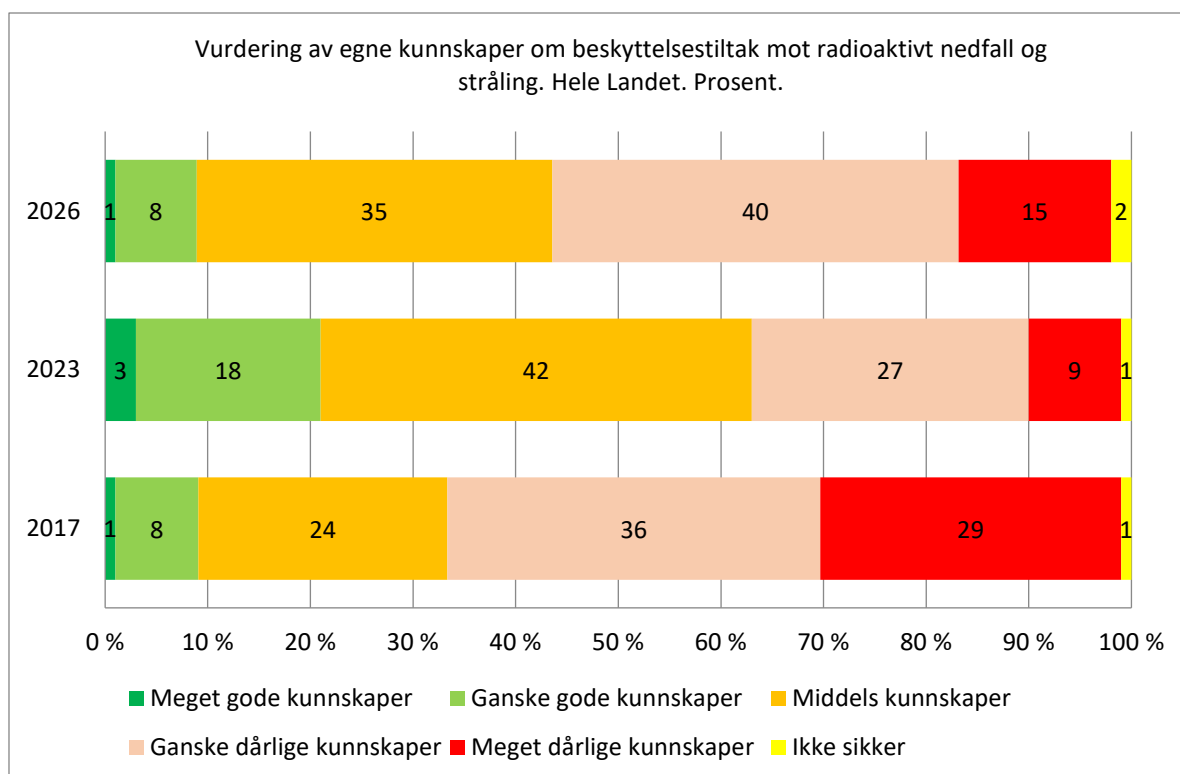


Figur 4.9 Kanaler for informasjon om radon. 2014, 2017 og 2020. Flere svar mulig. Prosent. n=1000.

4.7 Kunnskaper om beskyttelsestiltak ved radioaktiv forurensning

I 2026, 2023 og 2017 ble det stilt følgende spørsmål: *Hvor gode kunnskaper har du om hvordan du kan beskytte deg mot radioaktivt nedfall og stråling fra slike hendelser?* Spørsmålet ble stilt etter kartlegging av sannsynlighet for ulike typer atomulykker og gjelder beskyttelsestiltak mot radioaktivt nedfall og stråling.

I 2026 svarer 9 prosent at de har «svært gode» eller «ganske gode» kunnskaper om aktuelle beskyttelsestiltak, mot tilsvarende 21 prosent i 2023 og samme andel på 9 prosent i 2017. Andelen som svarer «ganske dårlige» eller «meget dårlige» kunnskaper ligger nesten dobbelt så høyt i 2026 og 2017 (65 prosent), sammenliknet med målingen i 2023 (36 prosent). Det er vanskelig å vurdere årsaker til de store forskjellene i vurderingene av eget kunnskapsnivå som her observeres, om det er pandemieffekt, metodeskift fra telefon til web eller andre forhold som ligger bak. Av bakgrunnstallene ser vi kun små forskjeller i kunnskapsnivå mellom sosiale undergrupper og ulike deler av landet. Best kunnskapsnivå måles blant personer med høy medieinteresse for strålevernssaker, hvor 28 prosent svarer at de har gode kunnskaper.



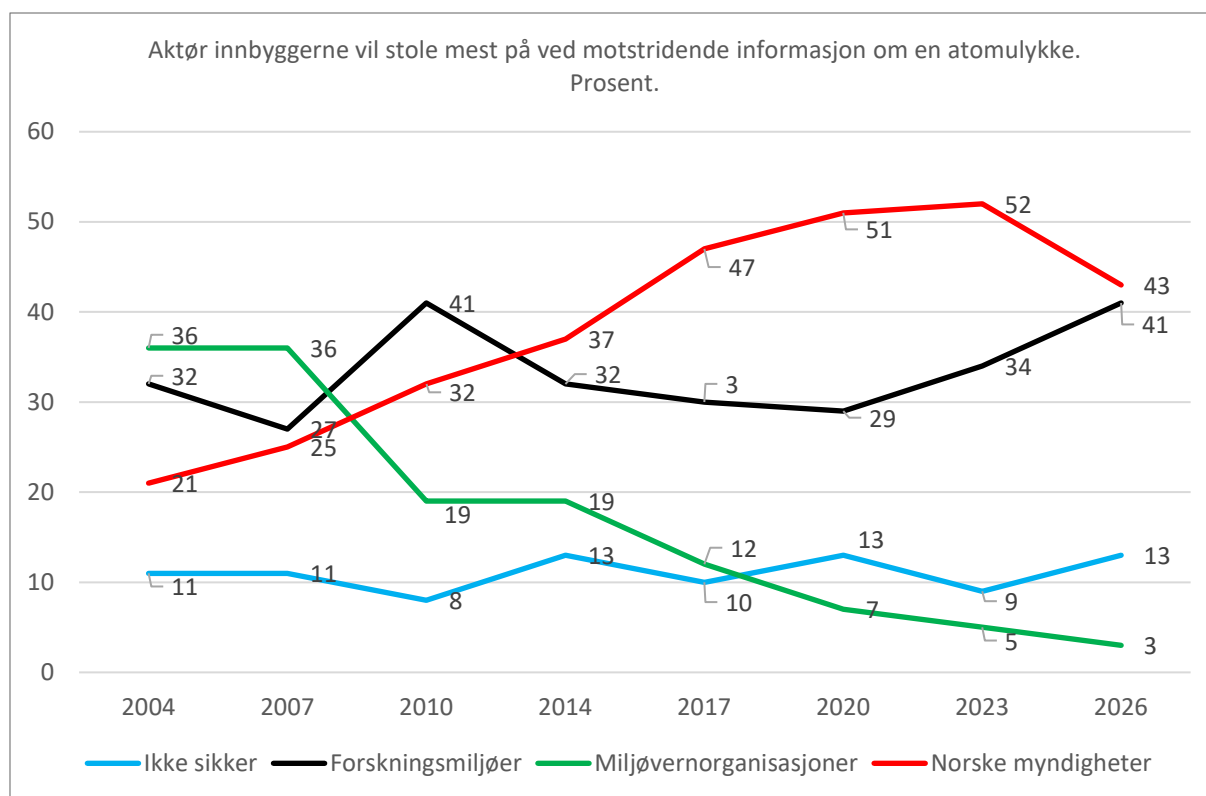
Figur 4.10 Vurdering av egne kunnskaper om aktuelle tiltak for å beskytte seg mot radioaktivt nedfall og stråling. Hele landet. 2026, 2023 og 2017. Prosent. n=1055/1000/1000.

4.8 Tillit til konkurrerende informasjonsgivere

I alle tidligere målinger er det stilt følgende spørsmål: *Hvis det kom motstridende og ulik informasjon om en atomulykke fra henholdsvis norske myndigheter, forskningsmiljøer og miljøvernorganisasjoner, hvem ville du stole mest på?* Det ble gjort en justering i spørsmålsstillingen i 2010, da Bellona ble tatt ut som eksempel på en miljøvernorganisasjon.

I 2026 svarer 43 prosent at de vil stole mest på myndighetene i en slik situasjon, 41 prosent svarer forskningsmiljøer og 3 prosent miljøvernorganisasjoner (13 prosent usikre). Over tid har det vært en kraftig vekst i andelen av befolkningen som har størst tillit til myndighetene, som er måles litt lavere i den siste undersøkelsen. Andelen som har størst tillit til forskningsmiljøer ligger på 41 prosent i 2026, som er høyere enn hva som har vært vanlig i siste halvdel av måleperioden. For miljøvernorganisasjoner, som framsto som en reell konkurrent til myndighetene i de to første målingene, har det vært en markert tilbakegang ved alle målinger etter 2007.

I bakgrunnstallene finner vi ingens store utslag. Tilliten til myndighetene er størst i alle landsdeler og alle viktige sosiale undergrupper. Tallene for de yngste under 30 år tyder på at de har like stor tillit til FoU-miljøer (43 prosent) som til norske myndigheter (44 prosent) og lav tillit til miljøvernorganisasjoner i denne typen saker (2 prosent).



Figur 4.11 Aktør som befolkningen ville stole mest på ved motstridende informasjon om en atomulykke. Hele landet. 2004-2026. Prosent. n=1000.

4.9 Holdninger til råd fra myndighetene

I de tre siste målingene er det stilt følgende spørsmål: *Dersom det skjer en atomulykke, ville du fulgt følgende råd fra myndighetene for å beskytte deg mot stråling?*

- Oppholde deg innendørs i inntil 2 døgn?
- Følge myndighetenes kostholdsråd?

Følgende tilleggsspørsmål stilt til alle personer under 40 år:

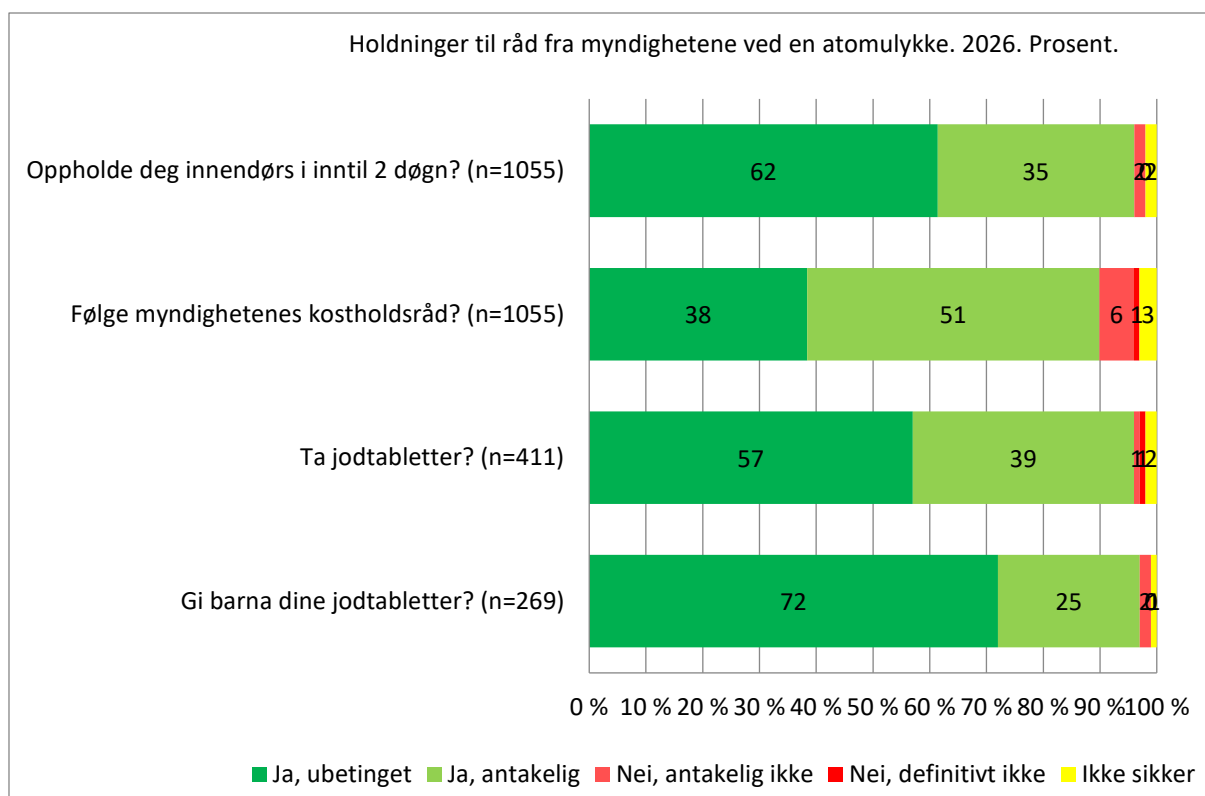
- Ta jodtabletter hvis myndighetene anbefalte det?

Alle personer med barn i husstanden fikk i tillegg følgende spørsmål:

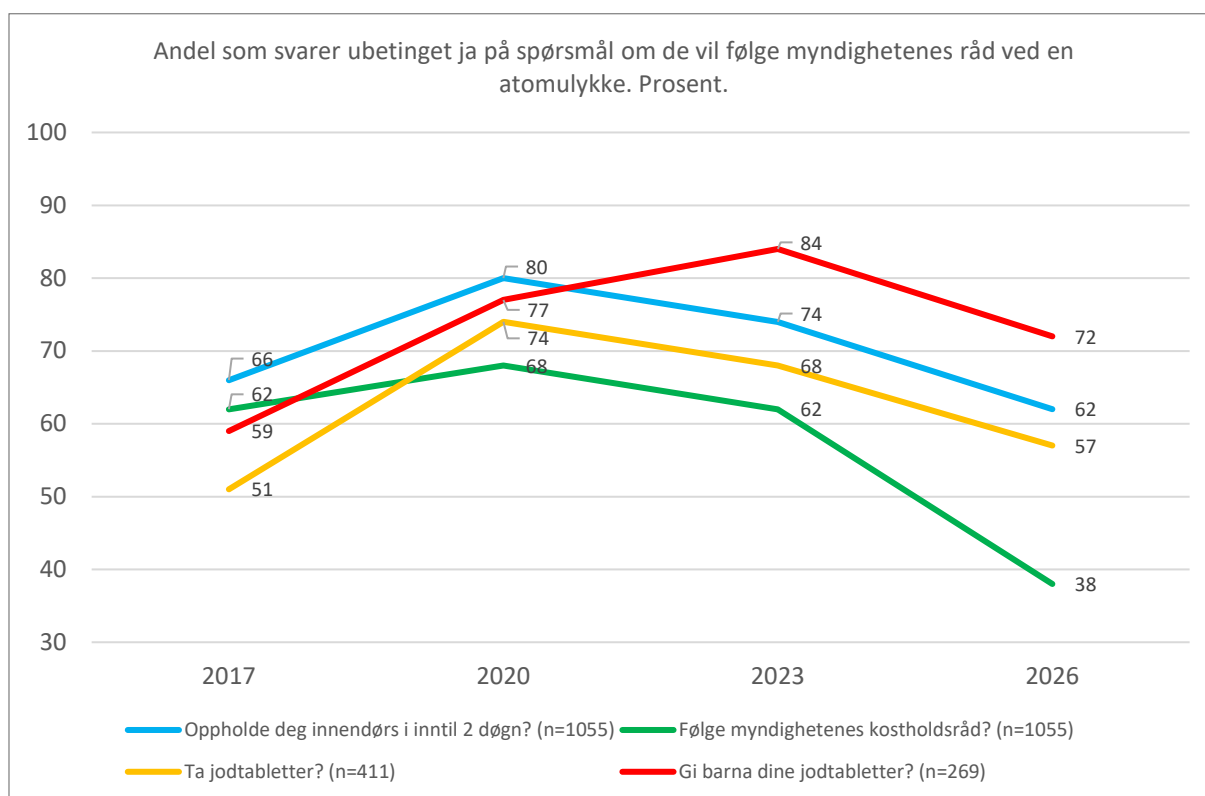
- Gi barna dine jodtabletter hvis myndighetene anbefalte det?

Svarene for 2026 tyder på at innbyggerne vil være til dels svært lydhøre overfor myndighetene i en slik alvorlig situasjon. Et klart flertall av befolkningen svarer ubetinget ja på alle spørsmålene, med unntak for kostholdsråd fra myndighetene. Svarene over tid tyder på at befolkningen har blitt litt mindre positive til råd fra myndighetene, men det er fortsatt en klar majoritet som er positive. Det gjelder alle former for råd som det er spurt om.

I bakgrunnstallene finner vi kun små variasjoner i innbyggernes grunnleggende positive innstilling til rådgivning fra myndighetene. Kvinner er noe mer positive enn menn og de yngste under 30 er gjennomgående litt mindre positivt innstilt enn de godt voksne, men det er ikke store variasjoner. Bakgrunnstallene tyder ikke på nevneverdige geografiske variasjoner i innbyggernes holdninger til strålevernfaglige råd og veiledning fra myndighetene ved en atomulykke.



Figur 4.12 Holdninger til råd fra myndighetene hvis det skjer en atomulykke. Hele landet. 2026. Prosent.



Figur 4.13 Andel som svarer ubetinget ja på spørsmål om de vil følge ulike råd fra myndighetene ved en atomulykke. Hele landet. 2017, 2020, 2023 og 2026. Prosent. n=1000.

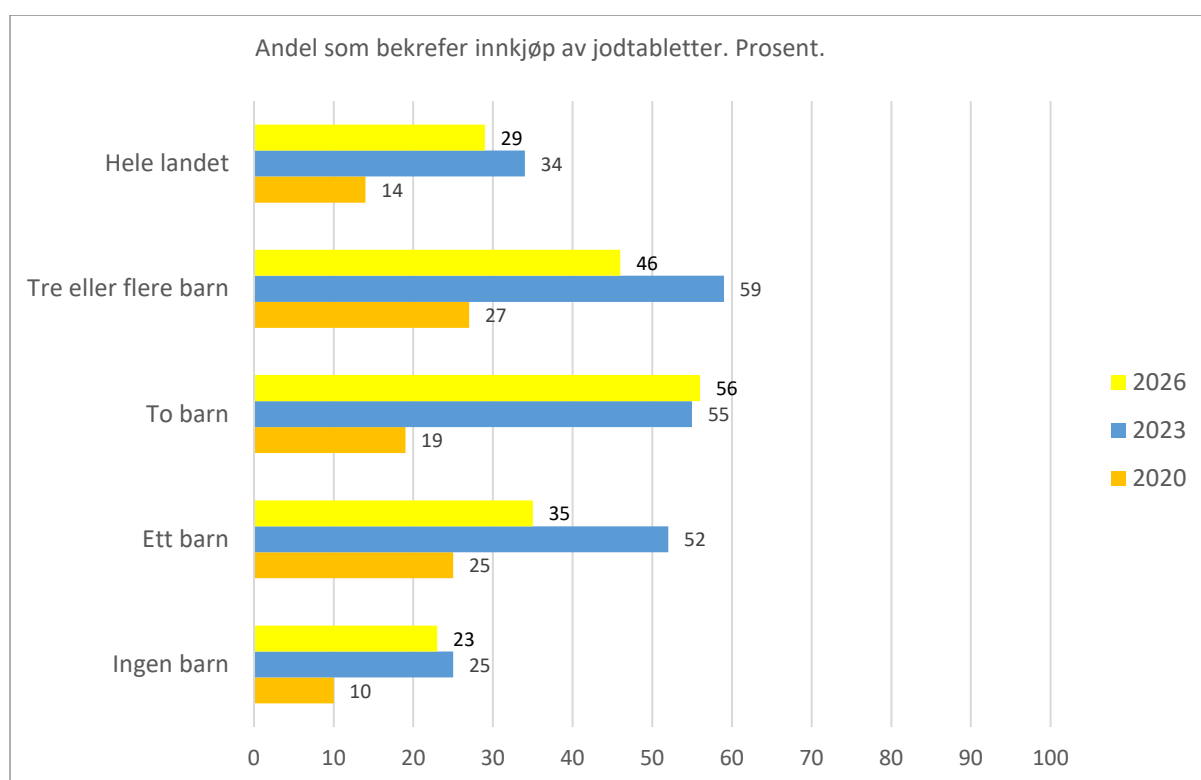
4.10 Innkjøp av jodtabletter

I de tre siste målingene er det stilt følgende spørsmål: *Har du eller noen i din husstand kjøpt inn jodtabletter?* I 2020 og 2023 ble det også stilt et oppfølgingsspørsmål til de som svarte nei: *Kan du utdype hvorfor det ikke er kjøpt inn jodtabletter?* Oppfølgingsspørsmålet ble stilt uten opplesing av svaralternativer.

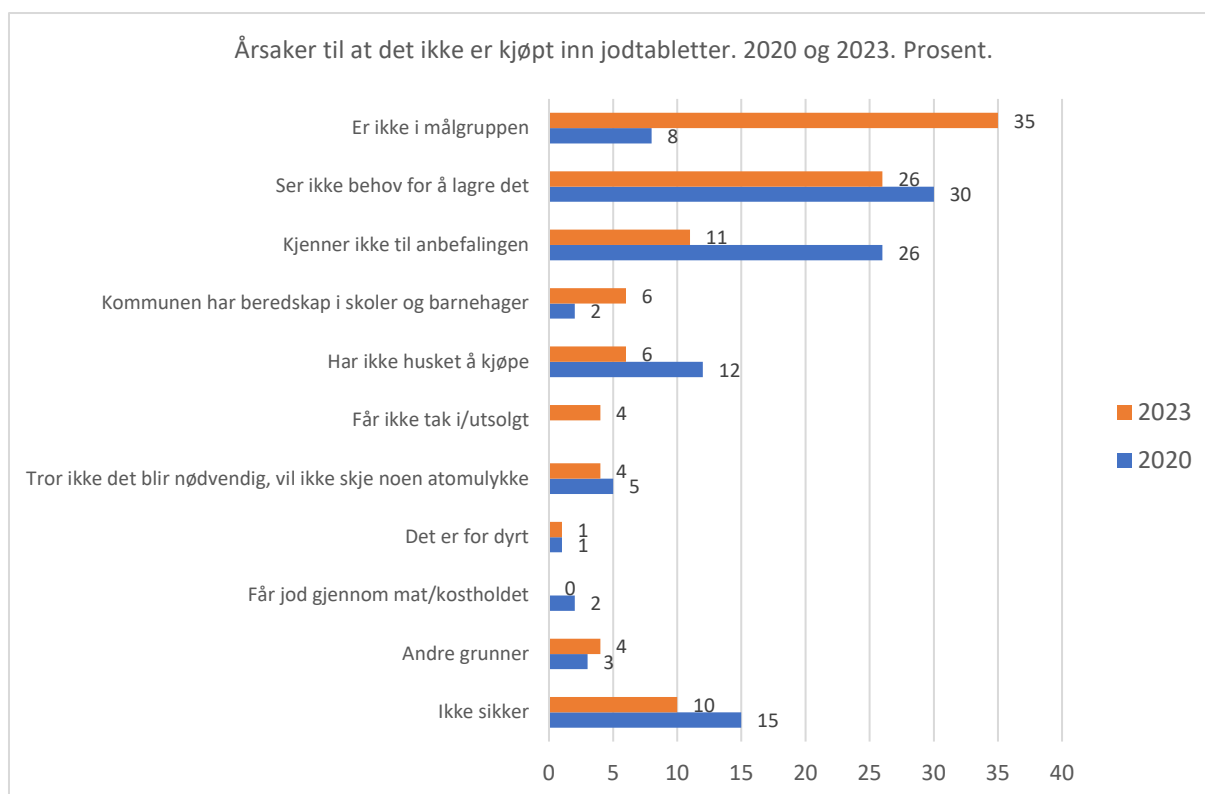
På det første spørsmålet svarer 29 prosent bekreftende i 2026. I 2023 svarer 34 prosent det samme og i 2020 14 prosent. Andelen varierer som tidligere betydelig etter husstandsstørrelse og antall barn i husstanden. I husstander med to barn oppgir 56 prosent at det er kjøpt inn jodtabletter og i husstander med tre eller flere barn svarer 46 prosent det samme, jf. hovedtallene nedenfor.

Av øvrige bakgrunnstall går det fram at det typisk er aldersgruppen mellom 30-44 år som har kjøpt inn jodtabletter (42 prosent). Andelen er som snittet for de yngste under 30 år (24 prosent) og litt lavere for eldste over 60 år (19 prosent). Tallene varierer ikke nevneverdig mellom ulike landsdeler.

På oppfølgingsspørsmålet i 2023 og 2020 pekes det særlig på to hovedgrunner til at det ikke er kjøpt inn jodtabletter. Den mest utbredte årsaken er at mange mener de ikke er i målgruppen, som oppgis av 35 prosent i 2023. Den andre hovedgrunnen er at mange ikke ser behov for å lagre jod, som nevnes av 26 prosent i den samme målingen. Ganske få peker på andre årsaker, som at man ikke kjenner til anbefalingen (11 prosent) eller at kommunen har beredskap (6 prosent). Det er også svært få som svarer at det er for dyrt (1 prosent).



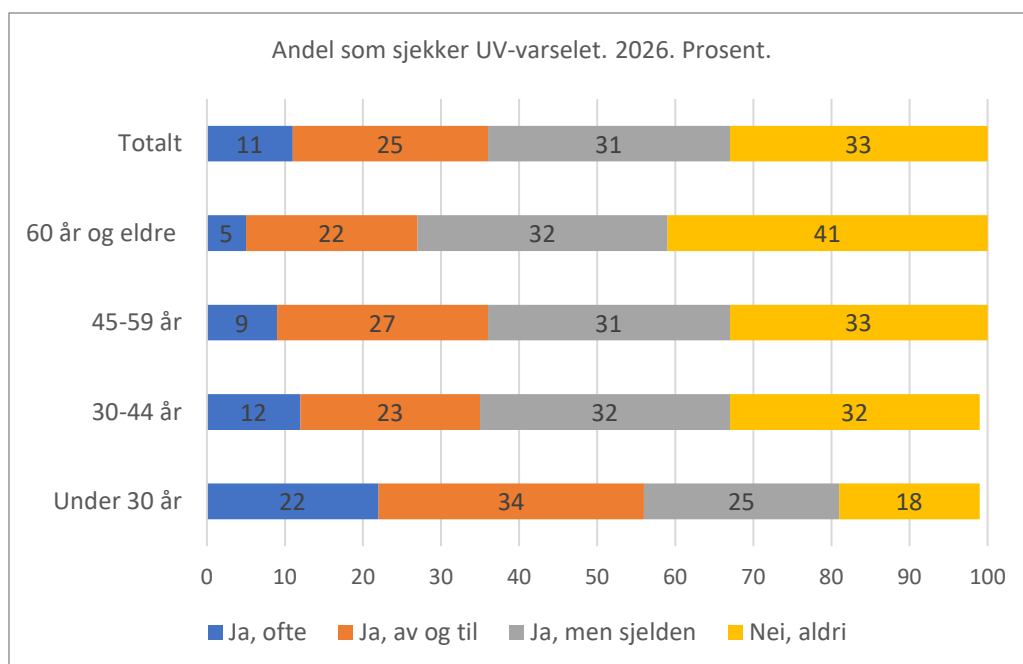
Figur 4.14 Andel som bekrefter innkjøp av jodtabletter. Fordeling etter antall barn under 18 år i husstanden. Hele landet. 2026, 2023 og 2020. Prosent. n=1055/1000/1001.



Figur 4.15 Oppgitte årsaker til at det ikke er kjøpt inn jodtabletter i husstanden. Hele landet. 2020 og 2023. Prosent. n=840/656

4.11 Bruk av UV-varselet

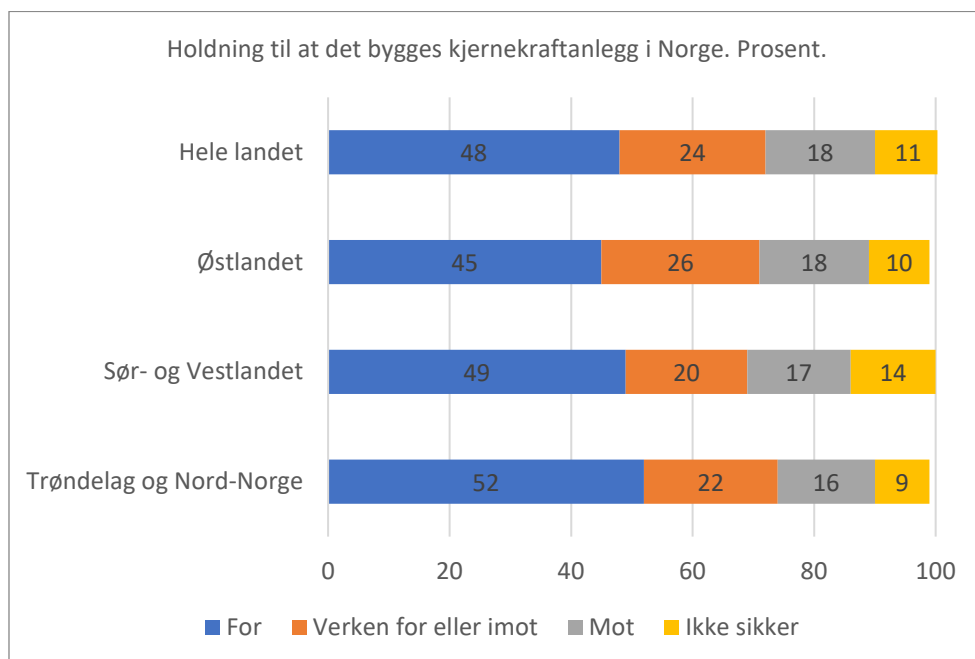
I de to siste målingene er det stilt følgende spørsmål om innbyggernes bruk av UV-varselet som kan sjekkes på yr.no og yr-app: *Hender det at du sjekker UV-varselet som forteller hvor sterk strålingen fra sola er?* På spørsmålet svarer et klart flertall på 67 prosent bekreftende (ofte, av og til, eller sjelden), mot tilsvarende 45 prosent i 2023. Tallene i den siste målingen tyder på økt bruk av UV-varselet særlig blant unge under 30 år jf. svarfordeling etter alder nedenfor. I 2026 svarer 56 prosent av det unge under 30 år at det ofte eller av og til sjekker UV-varselet. I målingen i 2023 svarte 33 prosent det samme.



Figur 4.16 Andel av befolkningen som sjekker UV-varselet. 2026. Fordeling etter alder. Prosent. n=1055.

4.12 Holdning til bygging av kjernekraftanlegg i Norge

I 2026 er det stilt tre spørsmål om bygging av kjernekraftanlegg i Norge. Målingen ble gjennomført før kjernekraftutvalget, som nylig har utredet kjernekraft i Norge på oppdrag av Regjeringen, avga sin offentlige utredning³. Det første spørsmålet lød: *Er du for eller mot at det bygges kjernekraftanlegg i Norge?*



Figur 4.17 Holdning til bygging av kjernekraftanlegg i Norge. 2026. Prosent. n=1055.

³ NOU 2026:4 Kjernekraft i Norge? Avgitt 8.april 2026 til Energiministeren.

Hovedtallene tyder på at rundt halvparten av innbyggerne har en positiv grunnholdning til utbygging av kjernekraftanlegg i Norge. Det gjelder innbyggere i hele landet. Bakgrunnstallene tyder små variasjoner etter alder og noe mer variasjon etter utdanningsnivå ved at personer med lengst utdanningsnivå er blant de mest positive. Den største forskjellen finner vi mellom menn og kvinner, der menn er klart mer positive (60 prosent for bygging) enn kvinner (27 prosent for bygging). Andelen som er imot bygging av kjernekraftanlegg varierer lite og er størst blant kvinner (25 prosent).

Alle informanter ble stilt følgende oppfølgingsspørsmål: *Hva ser du på som den største utfordringen med utbygging av kjernekraft i Norge? Er det.... LES OPP*

Høye kostnader
Tar lang tid å bygge ut
Utfordringer ved lagring av radioaktivt avfall
Fare for atomulykke
Andre utfordringer, NOTER
Ser ingen utfordringer
Ikke sikker

Svarene tyder på at det er utfordringer knyttet til lagring av radioaktivt avfall som vurderes som den største utfordringen. Dernest pekes det på fare for atomulykke og at det tar lang tid å bygge kjernekraftanlegg. I bakgrunnstallene framheves utfordringene knyttet til lagring av avfall som den viktigste i alle undergrupper. Kvinner og unge under 30 år er mer opptatt av fare for atomulykke enn at det tar lang tid å bygge ut eller andre utfordringer.

Aktuelle utfordringer	2026
Utfordringer ved lagring av radioaktivt avfall	37 %
Fare for atomulykke	18 %
Tar lang tid å bygge ut	14 %
Høye kostnader	7 %
Motstand i befolkningen	2 %
Politisk motstand	2 %
Manglende kompetanse	1 %
Byråkratiske hindre	1 %
Annen utfordring	3 %
Ser ingen utfordringer	7 %
Ikke sikker	9 %

Tabell 4.4 Største utfordring ved utbygging av kjernekraftanlegg i Norge. Ett svar mulig. Hele landet inkl. koding av åpne svar. Prosent. n=1055.

For å kartlegge mulige gevinster ble det stilt følgende spørsmål: *Hva kan den viktigste gevinsten være, hvis kjernekraft utnyttes som ny energikilde i Norge? LES OPP*

Billigere strøm
Utslippsfri energiform
Beslaglegger lite natur
Mer stabil energiforsyning
Andre fordeler, NOTER
Ser ingen gevinster
Ikke sikker

I svarene pekes det på flere mulige gevinster. En tredjedel peker på mer stabil energiforsyning. Relativt mange peker også på at kjernekraft er en utslippsfri energiform og at den beslaglegger lite natur. Billigere strøm nevnes av 12 prosent. I bakgrunnstallene er det tydelige utslag etter alder ved at de unge i større grad enn eldre vektlegger at kjernekraft er en utslippsfri energiform. Tallene tyder på mindre variasjon i vektleggingen av mindre naturtap.

Aktuelle gevinster	2026
Mer stabil energiforsyning	35 %
Utslippsfri energiform	18 %
Beslaglegger lite natur	15 %
Billigere strøm	12 %
Annen fordel, noter:	1 %
Ser ingen gevinster	5 %
Ikke sikker	13 %

Tabell 4.5 Viktigste gevinst hvis kjernekraft skal utnyttes som energikilde i Norge. Ett svar mulig. Hele landet inkl. koding av åpne svar. Prosent. n=1055.

Aktuelle gevinster	Under 30 år	30-44 år	45-59 år	60 år og eldre
Mer stabil energiforsyning	24 %	30 %	38 %	43 %
Beslaglegger lite natur	14 %	13 %	16 %	18 %
Utslippsfri energiform	29 %	20 %	15 %	14 %
Billigere strøm	12 %	15 %	11 %	10 %
Annen fordel	1 %	3 %	1 %	1 %
Ser ingen gevinster	3 %	1 %	8 %	7 %
Ikke sikker	18 %	18 %	12 %	8 %

Tabell 4.6 Viktigste gevinst hvis kjernekraft skal utnyttes som energikilde i Norge. Ett svar mulig. Hele landet inkl. koding av åpne svar. Prosent. n=1055.

Vedlegg 1: Metodeeffekter ved overgang fra telefon til web

Helt siden starten av målingene som ligger til grunn for Strålevernbarometeret, har vi gjennomført disse undersøkelsene ved hjelp av telefonintervju. Siden 2004 har webundersøkelser tatt over mer og mer som metode for datainnsamling. Dette skyldes delvis at kostnadene med telefonintervju har økt de siste årene, samtidig som kostnadene til webundersøkelser er både lavere og mer stabile. Webpanelene som brukes i disse undersøkelsene er også bedre og mer representative nå enn for 10 år siden. Vi oppfatter nå webmålingene som like representative som målingene gjort på telefon.

Men det er likevel noen effekter en skal være klar over når en sammenligner telefon og webundersøkelser. Den vesentligste forskjellen er at på telefon blir spørsmålene lest opp. Det innebærer at respondentene bare hører spørsmålene og svarer til intervjueren. I webundersøkelsene er respondenten alene og leser spørsmålene og eventuelle svaralternativer selv. Her vil f.eks. det som er åpne spørsmål på telefon der svaralternativer ikke blir lest opp, men bare registrert av intervjuer basert på svaret respondenten, være forskjellig på web hvis svaralternativene er satt opp i spørsmålet. Dette gjelder i første rekke spørsmål av typen «Hva er årsaken(e) til at...». Da vil vi gjerne oppleve at det at en ser alternativene gjør at en kommer på noen årsaker som man ellers ikke hadde nevnt på telefon. Vi har også observert en liten tendens til at en på holdningsspørsmål av typen «Hvor fornøyd er du med...», er litt mer kritisk når en svarer på web enn på telefon.

I årets barometer ville vi se på om det er mulig å etter hvert la en del av spørsmålene gjennomføres på web. Vi valgte derfor en løsning der de spørsmålene vi har hatt lengst tidsserie på ble stilt på telefon, mens en del andre tema ble stilt på web. I tillegg la vi inn noen av telefonspørsmålene i webundersøkelsen for å måle direkte evt. metodiske forskjeller. Telefondelen inneholdt i hovedsak spørsmålene knyttet til strålefarer i hverdagen, og vurderinger av trusselbilde. Noen av disse spørsmålene er således også tatt med i webdelen.

Sammenligninger av spørsmålene stilt både på telefon og web

Vi plukket ut tre spørsmål om strålefarer i hverdagen, samt fem av spørsmålene knyttet til sannsynlighet for hendelser (trusselbilde), for en direkte sammenligning av metodene. Begge disse har et islett av å være holdningsspørsmål, noe som også var en vurdering som var viktig når vi valgte å stille dem på telefon. Nedenfor viser vi resultatene fra disse spørsmålene både på telefon og på web.

Hender det at du tenker over helseeffekter for deg eller dine nærmeste som følge av...

a) Radonstråling?	2026 - telefon	2026 - web
Ofte	2 %	1 %
Av og til	8 %	15 %
Sjelden	29 %	37 %
Aldri	60 %	47 %
Ikke sikker	1 %	0 %
Antall spurte	1001	1055

b) Lagring av radioaktivt avfall?	2026 - telefon	2026 - web
Ofte	4 %	1 %
Av og til	11 %	9 %
Sjelden	26 %	32 %
Aldri	59 %	58 %
Ikke sikker	0 %	1 %
Antall spurte	1001	1055

c) Atomulykker?	2026 - telefon	2026 - web
Ofte	5 %	2 %
Av og til	23 %	16 %
Sjelden	39 %	40 %
Aldri	33 %	42 %
Ikke sikker	0 %	0 %
Antall spurte	1001	1055

Med et visst unntak av «b) Lagring av radioaktivt avfall», er forskjellene på svarfordelingene såpass store at de ligger godt utenfor feilmarginene. Det betyr at metoden her bidrar til ulike resultater i en slik grad at et skifte fra telefon til web ikke er å tilrå. Det skal imidlertid nevnes at svarene fra web-undersøkelsen samsvarer bedre med resultatene fra 2023 og tidligere på spørsmålet om radonstråling enn resultatene fra telefonundersøkelsen i 2026.

Videre kan vi se på vurdering av trusselbilde.

Hvor sannsynlig tror du det er at følgende skjer i løpet av de kommende 5-10 årene?

a) En ulykke ved et kjernekraftverk i Europa	2026 - telefon	2026 - web
Stor sannsynlighet	9 %	6 %
En viss sannsynlighet	34 %	51 %
Liten eller ingen sannsynlighet	56 %	38 %
Ikke sikker	1 %	5 %
Antall spurte	1001	1055

b) En ulykke under opprydningen på Norges to atomanlegg i Halden og på Kjeller utenfor Oslo?	2026 - telefon	2026 - web
Stor sannsynlighet	1 %	1 %
En viss sannsynlighet	12 %	20 %
Liten eller ingen sannsynlighet	85 %	70 %
Ikke sikker	2 %	9 %
Antall spurte	1001	1055

c) En ulykke med en atomubåt i norske nærrområder?	2026 - telefon	2026 - web
Stor sannsynlighet	4 %	3 %
En viss sannsynlighet	26 %	41 %
Liten eller ingen sannsynlighet	69 %	48 %
Ikke sikker	1 %	8 %
Antall spurte	1001	1055

d) Radioaktiv forurensning som følge av terrorisme eller sabotasje i Norge?	2026 - telefon	2026 - web
Stor sannsynlighet	6 %	3 %
En viss sannsynlighet	30 %	38 %
Liten eller ingen sannsynlighet	64 %	54 %
Ikke sikker	1 %	5 %
Antall spurte	1001	1055

e) Bruk av kjernevåpen i konflikter, kriser eller krig	2026 - telefon	2026 - web
Stor sannsynlighet	13 %	12 %
En viss sannsynlighet	48 %	56 %
Liten eller ingen sannsynlighet	39 %	28 %
Ikke sikker	1 %	5 %
Antall spurte	1001	1055

Også for spørsmålene om trusselbilde, er forskjellene mellom telefon og web signifikant forskjellige. I motsetning til for helseeffekter der forskjellene gikk i ulike retninger, er det her en gjennomgående forskjell ved at flere svarer at det er en viss sannsynlighet for at disse hendelsene kan skje på web, mens flere svarer liten eller ingen sannsynlighet på telefon. Dette er en interessant forskjell som muligens kan tyde på at en er litt mer tilbøyelig til å vurdere sannsynligheten litt større når en alene får tenkt seg litt om. Andelene som svarer stor sannsynlighet er imidlertid temmelig lik mellom de to metodene.

Det er litt vanskeligere her å gi en tilråding på hvilken metode en skal legge seg på i fremtiden. Dersom det er slik at det er fordi en får tenkt seg mer om uten at en intervjuer venter på svar, så er man mer tilbøyelig til å svare at det er en viss sannsynlighet, så kan det kanskje gi et «riktigere» bilde. På den andre siden vil det bety at en ikke kan sammenligne med tidligere målinger på telefon, og for tidsserien bør man derfor velge å fortsette å stille disse spørsmålene på telefon.

Øvrige spørsmål stilt på web

De øvrige spørsmålene på web hadde vi ikke sammenligning med telefon fra 2026, men derimot kan vi se det opp mot tidligere telefonmålinger. I utgangspunktet valgte vi spørsmål på web som hadde mer karakter av å være adferdsspørsmål.

Vi begynte da med spørsmål vi tidligere har stilt om radon. Andelen som har målt eller planlegger å måle radon er omtrent den samme som i 2023. Vi fulgte videre opp med spørsmål til de som har målt eller planlegger å måle om årsakene til dette. I 2017 ble de tre første alternativene lest opp sammen med "Annet" i telefonundersøkelsene. I 2020 og 2023 valgte vi en annen tilnærming, ved at vi ikke leste opp alternativene. Den prekodete listen inneholdt da

bare de første tre alternativene og "Annet". Resten av svaralternativene er da kodet inn i etterkant. I webundersøkelsen valgte vi å sette opp de tre første alternativene under spørsmålet sammen med «annet» som var åpen for å skrive inn. Resultatene viser da at resultatene nå samsvarer mer med svarene i 2017 enn i de to etterfølgende. Hadde vi latt denne være helt åpen, hadde det kanskje vært mer likt resultatene fra 2020 og 2023, men da hadde vi risikert at flere hadde valgt å svare vet ikke/ikke sikker. Det samme ble gjort på spørsmålet om hvorfor man ikke har målt radon. Også der hadde vi med to prekodete alternativ som i 2017 hadde vært lest opp i tillegg til «annet» som var åpen. Her ser vi derimot at mange på web velger å svare «vet ikke». Vi antar at dette kommer av at man gjerne ikke har tenkt så nøye over dette med radon og sånn sett ikke har noen god grunn til å svare hvorfor. Da er det gjerne lettere å velge å svare vet ikke på web, enn det er på telefon. Det samme ser vi på det åpne spørsmålet om en kjenner til hvilken helsefare som er forbundet med radon der også vet ikke andelen er større på web enn den tidligere har vært på telefon.

Vi ser imidlertid en viss forskjell i spørsmålene knyttet til holdning til myndighetenes råd dersom det skjer en atomulykke. Her har vi skilt mellom om en vil følge rådene ubetinget eller antagelig. Selv om andelen som samlet vil følge myndighetenes råd i en slik situasjon er det gjennomgående færre enn tidligere som vil gjøre dette ubetinget, men flere som svarer at de antagelig vil gjøre det. Om dette kan ha sammenheng med den mer kritiske gjennomgangen vi har hatt etter pandemiltakene den senere tiden, eller om det er en metodisk forskjell, skal vi ikke si med sikkerhet.

Utover dette ser svarfordelingene ut for å være rimelig innenfor tidsseriene fra tidligere. Eventuelle endringer fra sist, kan gjerne forklares ut fra trender vi har sett den senere tid.

Hvordan bør dette gjennomføres i fremtiden?

Ut fra det vi har sett fra dette forsøket med skift av metode, må vi diskutere nærmere hva som er best å gjøre. Noen av resultatene fra denne målingen viser at det er forskjeller på noen av spørsmålene som antakelig skyldes metodeskift. Vi har da valgene mellom å se på denne runden som en nullpunktundersøkelse, og gå helt over til web i senere målinger. Vi kan fortsette med en delt løsning slik vi har gjort det i årets måling. For de lange tidsseriene og holdningsspørsmålene holder vi på telefon som metode, mens de øvrige spørsmålene og evt. nye spørsmål gjennomføres på web. Det tredje alternativene er å gå tilbake til telefon som metode for alle spørsmålene. Dette er forhold som må diskuteres ved neste korsvei.

Vedlegg 2: Spørreskjema med hovedtall fra telefonundersøkelse i 2026 inkl. referansetall fra tidligere målinger

Strålefarer i hverdagen

4. Hender det at du tenker over helseeffekter for deg eller dine nærmeste som følge av.....

a) Radonstråling?

	2004	2007	2010	2014	2017	2020	2023	2026
Ofte	6 %	6 %	8 %	8 %	6%	3%	4 %	2 %
Av og til	26 %	19 %	27 %	19 %	19%	18%	15 %	8 %
Sjelden	36 %	36 %	37 %	29 %	31%	31%	35 %	29 %
Aldri	32 %	38 %	28 %	43 %	44%	47%	47 %	60 %
Ikke sikker	1 %	1 %	1 %	2 %	1%	1%	1 %	1 %
Antall spurte	1000	1001	1000	1000	1000	1001	1000	1001

b) Stråling fra mobiltelefon? HELSEEFFEKTER

	2004	2007	2010	2014	2017	2020	2023	2026
Ofte	20 %	14 %	25 %	13 %	10%	8%	6 %	6 %
Av og til	34 %	32 %	35 %	28 %	25%	21%	19 %	14 %
Sjelden	24 %	27 %	24 %	26 %	26%	30%	28 %	33 %
Aldri	22 %	27 %	16 %	32 %	38%	41%	46 %	47 %
Ikke sikker	1 %	0 %	0 %	1 %	0%	0%	0 %	0 %
Antall spurte	1000	1001	1000	1000	1000	1001	1000	1001

c) Overdreven soling eller bruk av solarium? HELSEEFFEKTER

	2004	2007	2010	2014	2017	2020	2023	2026
Ofte	23 %	17 %	26 %	17 %	18%	15%	17 %	18 %
Av og til	39 %	36 %	40 %	24 %	29%	29%	28 %	26 %
Sjelden	22 %	24 %	19 %	19 %	21%	23%	23 %	22 %
Aldri	16 %	23 %	15 %	39 %	31%	33%	32 %	33 %
Ikke sikker	1 %	0 %	0 %	1 %	1%	0%	1 %	0 %
Antall spurte	1000	1001	1000	1000	1000	1001	1000	1001

d) Stråling ved røntgenundersøkelser? HELSEEFFEKTER

	2004	2007	2010	2014	2017	2020	2023	2026
Ofte	8 %	5 %	11 %	8 %	5%	5%	4 %	4 %
Av og til	22 %	19 %	21 %	16 %	18%	15%	13 %	12 %
Sjelden	37 %	36 %	37 %	29 %	31%	31%	33 %	32 %
Aldri	32 %	38 %	30 %	46 %	46%	49%	49 %	52 %
Ikke sikker	0 %	1 %	1 %	1 %	0%	0%	0 %	1 %
Antall spurte	1000	1001	1000	1000	1000	1001	1000	1001

e) Stråling fra mobilmaster eller basestasjoner? HELSEEFFEKTER

	2010	2014	2017	2020	2023	2026
Ofte	11 %	6 %	4%	4%	3 %	3 %
Av og til	24 %	17 %	15%	13%	10 %	7 %
Sjelden	35 %	25 %	27%	26%	27 %	23 %
Aldri	30 %	51 %	54%	56%	60 %	67 %
Ikke sikker	0 %	1 %	1%	1%	0 %	0 %
Antall spurte	1000	1000	1000	1001	1000	1001

f) Lagring av radioaktivt avfall? HELSEEFFEKTER

	2017	2020	2023	2026
Ofte	5%	4%	3 %	4 %
Av og til	21%	14%	11 %	11 %
Sjelden	26%	29%	27 %	26 %
Aldri	48%	52%	58 %	59 %
Ikke sikker	1%	1%	0 %	0 %
Antall spurte	1000	1001	1000	1001

g) Radioaktivitet i mat? HELSEEFFEKTER

	2017	2020	2023	2026
Ofte	2%	2%	2 %	2 %
Av og til	10%	5%	6 %	7 %
Sjelden	22%	24%	24 %	20 %
Aldri	64%	68%	68 %	70 %
Ikke sikker	1%	0%	0 %	1 %
Antall spurte	1000	1001	1000	1001

h) Atomulykker? HELSEEFFEKTER

	2017	2020	2023	2026
Ofte	6%	2%	5 %	5 %
Av og til	17%	13%	20 %	23 %
Sjelden	32%	32%	39 %	39 %
Aldri	44%	52%	36 %	33 %
Ikke sikker	1%	0%	0 %	0 %
Antall spurte	1000	1001	1000	1001

Kjennskap til Statens strålevern

9. Kjenner du til hvilken offentlig instans som er øverste fagmyndighet i strålevernaker og atomsikkerhet i Norge? OPPGI NAVN: GODTAR OGSÅ STRÅLEVERNET ELLER STATENS STRÅLEVERN *

	2001	2004	2007	2010	2011* *	2014	2017	2020*	2023*	2026
Direktoratet for strålevern og atomsikkerhet	35 %	25 %	29 %	29 %	32 %	28 %	30%	27%	26 %	22 %
Andre	11 %	7 %	6 %	8 %	5 %	4 %	5%	5%	4 %	11 %
Nei, kjenner ikke til	57 %	69 %	65 %	63 %	64 %	67 %	65%	68%	70 %	68 %
Antall spurte	1001	1000	1001	1000	1000	1000	1000	1001	1000	1001

* Siden 2017 har det skjedd en navneendring. For sammenligningens skyld har vi godtatt svar som Statens Strålevern og Strålevernet både i målingen i 2020, 2023 og 2026.

**) Målingen i 2011 ble gjort i etterkant av atomulykken i Fukushima. At kjennskapen var noe høyere på det tidspunktet kan skyldes at Statens strålevern var mer i media på det tidspunktet.

Trusselbilde

10. Hvor sannsynlig tror du det er at følgende skjer i løpet av de kommende 5-10 årene?

a) En ulykke ved et kjernekraftverk i Europa?*

	2023	2026
Stor sannsynlighet	10 %	9 %
En viss sannsynlighet	46 %	34 %
Liten eller ingen sannsynlighet	42 %	56 %
Ikke sikker	2 %	1 %
Antall spurte	1000	1001

*Dette spørsmålet er endret siden 2020 fra å gjelde en ulykke ved kjernekraftverk i Norges nærområder til kjernekraftverk i Europa. Resultatene er derfor ikke direkte sammenlignbare. Tidligere resultater på spørsmålet om Norges nærområder vises nedenfor.

a) En ulykke ved et kjernekraftverk i Norges nærområder, for eksempel i Russland, Sverige eller Storbritannia?

	2004	2007	2010	2014	2017**	2020
Stor sannsynlighet	18 %	20 %	14 %	12 %	9%	8%
En viss sannsynlighet	55 %	50 %	51 %	50 %	47%	43%
Liten eller ingen sannsynlighet	25 %	29 %	34 %	34 %	39%	48%
Ikke sikker	2 %	1 %	1 %	4 %	4%	2%
Antall spurte	1000	1001	1000	1000	1000	1001

**Fra 2017 ble eksemplene i spørsmålet endret fra Russland, Sverige eller Baltikum til Russland, Sverige eller Storbritannia

b) En ulykke under opprydningen på Norges to atomanlegg i Halden og på Kjeller utenfor Oslo?*

	2023	2026
Stor sannsynlighet	1 %	1 %
En viss sannsynlighet	11 %	12 %
Liten eller ingen sannsynlighet	83 %	85 %
Ikke sikker	5 %	2 %
Antall spurte	1000	1001

*Siden Norges to atomanlegg nå er avviklet, har vi endret spørsmålet knyttet til disse til å gjelde en ulykke under oppryddingen av disse. Tidligere resultater på spørsmålet om Norges atomanlegg er gjengitt nedenfor.

b) En ulykke ved én av Norges to atomanlegg som brukes til forskning i Halden og på Kjeller utenfor Oslo?

	2004	2007	2010	2014	2017	2020
Stor sannsynlighet	1 %	3 %	1 %	3 %	2%	2%
En viss sannsynlighet	17 %	19 %	16 %	17 %	15%	11%
Liten eller ingen sannsynlighet	79 %	75 %	81 %	75 %	79%	84%
Ikke sikker	3 %	3 %	2 %	5 %	4%	3%
Antall spurte	1000	1001	1000	1000	1000	1001

c) En ulykke med en atomubåt i norske nærområder?

	2004	2007	2010	2014	2017	2020	2023	2026
Stor sannsynlighet	9 %	7 %	5 %	6 %	6%	4%	2 %	4 %
En viss sannsynlighet	45 %	35 %	31 %	30 %	33%	34%	35 %	26 %
Liten eller ingen sannsynlighet	44 %	56 %	62 %	60 %	58%	60%	59 %	69 %
Ikke sikker	2 %	2 %	2 %	5 %	3%	2%	3 %	1 %
Antall spurte	1000	1001	1000	1000	1000	1001	1000	1001

d) Radioaktiv forurensning som følge av terrorisme eller sabotasje i Norge?

	2004	2007	2010	2014	2017	2020	2023	2026
Stor sannsynlighet	4 %	10 %	4 %	6 %	5%	2%	3 %	6 %
En viss sannsynlighet	27 %	31 %	28 %	29 %	31%	24%	27 %	30 %
Liten eller ingen sannsynlighet	66 %	57 %	67 %	61 %	60%	71%	68 %	64 %
Ikke sikker	3 %	2 %	1 %	4 %	3%	3%	2 %	1 %
Antall spurte	1000	1001	1000	1000	1000	1001	1000	1001

e) Bruk av kjernevåpen i konflikter, kriser eller krig?

	2004	2007	2010	2014	2017	2020	2023	2026
Stor sannsynlighet	12 %	18 %	10 %	12 %	18%	9%	10 %	13 %
En viss sannsynlighet	30 %	36 %	30 %	33 %	42%	35%	44 %	48 %
Liten eller ingen sannsynlighet	56 %	44 %	58 %	52 %	38%	53%	44 %	39 %
Ikke sikker	2 %	3 %	2 %	4 %	2%	3%	3 %	1 %
Antall spurte	1000	1001	1000	1000	1000	1001	1000	1001

f) En ulykke ved transport av strålefarlig materiale til sjøs eller på land i Norge?

	2026
Stor sannsynlighet	3 %
En viss sannsynlighet	28 %
Liten eller ingen sannsynlighet	67 %
Ikke sikker	2 %
Antall spurte	1001

Bakgrunnsspørsmål

19. Tilslutt noen bakgrunnsspørsmål. I hvilken grad følger du med i medienes omtale av spørsmål som har med stråling å gjøre?

	2004	2007	2010	2014	2017	2020	2023	2026
I stor grad	17 %	18 %	16 %	11 %	13%	10%	9 %	10 %
I noen grad	56 %	57 %	52 %	44 %	44%	42%	35 %	39 %
I liten grad	24 %	22 %	28 %	34 %	34%	37%	41 %	39 %
Ikke i det hele tatt	3 %	3 %	4 %	9 %	8%	10%	15 %	12 %
Ikke sikker	0 %	0 %	0 %	2 %	1%	1%	0 %	0 %
Antall spurte	1000	1001	1000	1000	1000	1001	1000	1001

20. Hva er din viktigste kilde for nyheter?

LES OPP 1-6 - ETT SVAR MULIG

	2014	2017	2020	2023	2026
TV	36 %	30%	34%	27 %	25 %
Radio	11 %	9%	9%	8 %	7 %
Nettavis	39 %	45%	46%	52 %	51 %
Papiravis	8 %	6%	2%	2 %	3 %
Sosiale medier	4 %	7%	7%	6 %	10 %
Annen kilde	1 %	2%	1%	4 %	2 %
Ikke sikker	1 %	1%	1%	1 %	1 %
Antall spurte	1000	1000	1001	1000	1001

Vedlegg 3: Spørreskjema med hovedtall fra webundersøkelse i 2026 inkl. referansetall fra tidligere målinger

Radon

1. Har du målt radon i din nåværende bolig (hovedhus), eller har du planer om å foreta en slik måling?

	2014	2017	2020	2023	2026*
Ja, har målt	22 %	24%	21%	23 %	20 %
Ja, har planer om å måle	11 %	7%	6%	5 %	5 %
Nei, ingen av delene	65 %	66%	67%	68 %	69 %
Ikke sikker	2 %	3%	6%	3 %	6 %
Antall spurte	1000	1000	1001	1000	1055

HVIS JA

2. Hva er den viktigste årsaken til at du har målt radonnivået, eller at du har planer om å måle? Er det fordi du har...

LES OPP

	2017	2020	2023	2026*
Lest eller hørt om helserisiko knyttet til radon	42%	36%	31 %	45 %
Blitt oppfordret av kommunen om å måle	20%	18%	15 %	11 %
Kontaktet av privat firma, f.eks. gjennom telefonsalg	10%	13%	7 %	6 %
Borettslag/huseier har utført måling*	6%	4%	5 %	10 %
Vet at jeg bor utsatt til*	4%	8%	8 %	3 %
Pålegg/krav som utleier*	4%	1%	3 %	5 %
Ville forsikre meg om at det var trygt*	4%	5%	2 %	4 %
I forbindelse med bygging/oppussing/kjøp eller salg**	-	6%	9 %	7 %
Andre årsaker	5%	6%	12 %	5 %
Ikke sikker	4%	5%	7 %	5 %
Antall spurte	317	272	285	261

*) Bare de tre første alternativene var forhåndskodet og ble lest opp sammen med «Annet». På bakgrunn av svarene som ble notert som viktigste årsak under «Annet», har vi gruppert noen av de årsakene som gikk mest igjen under «Annet». Denne omkodningen ble gjort fra første gang i 2017, og alternativene merket fra 2020

HVIS NEI

3. Hva er den viktigste årsaken til at du ikke har målt radonnivået?

	2017	2020	2023	2026*
Ikke tror radon er så farlig	8%	11%	15 %	4 %
Du bor i et område hvor det er lite radon	43%	26%	25 %	42 %
At du ikke vil vite det av frykt for økt helserisiko	2%	0%	4 %	0 %
At du frykter prisfall på boligen	1%	0%	0 %	0 %
Tror andre i nærheten har gjort det/huseier eller borettslag har gjort det**	4%	4%	4 %	3 %
Ser det som huseiers ansvar, ikke mitt**	4%	5%	6 %	2 %
Bor så høyt oppe i bygningen**	3%	6%	6 %	6 %
Har ikke tenkt på det/Ingen kjennskap/Byr meg ikke**	15%	20%	19 %	9 %
Huset er nytt/Har radonsperre**	-	6%	4 %	3 %
Andre årsaker	5%	7%	8 %	2 %
Ikke sikker	15%	15%	13 %	28 %
Antall spurte	661	674	683	728

I 2017 ble de fire første alternativene lest opp sammen med "Annet" i telefonundersøkelsene. I 2020 valgte vi en annen tilnærming, ved at vi ikke leste opp alternativene. Den prekodete listen inneholdt da bare de første to alternativene og "Annet".

*) I webundersøkelsen i 2026 beholdt vi denne måten å gjøre det på ved at de to første alternativene var satt opp, mens andre årsaker måtte respondentene notere under «Annet». Ved at respondentene kunne se de to første alternativene i 2026, er dette metodisk likere måten vi gjorde det på telefon i 2017 ved at disse da ble lest opp.

**) På bakgrunn av svarene som ble notert som viktigste årsak under «Annet», har vi gruppert noen av de årsakene som gikk mest igjen. Vi har beholdt svaralternativene som har gått i de tidligere undersøkelsene.

4. Kjenner du til hvilken helsefare som er forbundet med radon? **

	2020	2026*
Kreft	37%	30 %
Andre svar	6%	1 %
Nei, kjenner ikke til	49%	41 %
Ikke sikker	9%	28 %
Antall spurte	1000	1055

**) Dette spørsmålet var åpent, og svarene som ble gitt ble notert. De aller fleste som hadde kjennskap til hva slags helsefare som er forbundet med radon, oppga kreft. Vi har derfor skilt ut disse i en eget alternativ.

5. Det er krav om lave radonnivåer for alle som skal leie ut boliger inkludert hybler og leiligheter. Er dette kravet noe du har hørt om eller kjenner til?

	2014	2017	2020	2023	2026*
Ja, kjenner til nye krav	43 %	37%	39%	42 %	42 %
Nei, ukjent	56 %	61%	59%	55 %	51 %
Ikke sikker	1 %	1%	2%	3 %	6 %
Antall spurte	1000	1000	1001	1000	1055

6. Hvor gode kunnskaper har du om hvordan du kan beskytte deg mot radioaktivt nedfall og stråling fra slike hendelser?

	2017	2023	2026*
Meget gode kunnskaper	1%	3 %	1 %
Ganske gode kunnskaper	8%	18 %	8 %
Middels kunnskaper	24%	42 %	35 %
Ganske dårlige kunnskaper	36%	27 %	40 %
Meget dårlige kunnskaper	29%	9 %	15 %
Ikke sikker	1%	1 %	2 %
Antall spurte	1000	1000	1055

Informasjon

7. Hvis det kom motstridende og ulik informasjon om en atomulykke fra henholdsvis norske myndigheter, forskningsmiljøer og miljøvernorganisasjoner, hvem ville du stole mest på?

	2004*	2007*	2010	2014	2017	2020	2023	2026*
Norske myndigheter	21 %	25 %	32 %	37 %	47%	51%	52 %	43 %
Forskningsmiljøer	32 %	27 %	41 %	32 %	30%	29%	34 %	41 %
Miljøvernorganisasjoner	36 %	36 %	19 %	19 %	12%	7%	5 %	3 %
Ikke sikker	11 %	11 %	8 %	13 %	10%	13%	9 %	13 %
Antall spurte	1000	1001	1000	1000	1000	1001	1000	1055

* I 2004 og 2007 ble Bellona oppgitt som et eksempel på en miljøvernorganisasjon. Det ble tatt bort i 2010 fordi noen erfaringsmessig svarer kun ut fra det konkrete eksempelet som oppgis. Det kan ikke utelukkes at noe av utslaget som kom i 2010 kan forklares med at Bellona ble tatt bort som eksempel.

Holdning til myndighetenes råd

8. Dersom det skjer en atomulykke, ville du fulgt følgende råd fra myndighetene for å beskytte deg mot stråling?

a) Oppholde deg innendørs i inntil 2 døgn?

	2017	2020	2023	2026*
Ja, ubetinget	66%	80%	74 %	62 %
Ja, antakelig	28%	19%	22 %	35 %
Nei, antakelig ikke	2%	0%	1 %	2 %
Nei, definitivt ikke	1%	0%	1 %	0 %
Ikke sikker	2%	1%	1 %	2 %
Antall spurte	1000	1001	1000	1055

b) Følge myndighetenes kostholdsråd?
VED STRÅLING I NÆROMRÅDET

	2017	2020	2023	2026*
Ja, ubetinget	62%	68%	62 %	38 %
Ja, antakelig	29%	27%	30 %	51 %
Nei, antakelig ikke	5%	3%	3 %	6 %
Nei, definitivt ikke	2%	1%	4 %	1 %
Ikke sikker	2%	1%	1 %	3 %
Antall spurte	1000	1001	1000	1055

HVIS <40 ÅR

c) Ta jodtabletter hvis myndighetene anbefalte det?

JODTABLETTER KAN VÆRE AKTUELT Å TA FOR Å MOTVIRKE KREFT I SKJOLDBRUKSKJERTELEN VED EN KONKRET HENDELSE

	2017	2020	2023	2026*
Ja, ubetinget	51%	74%	68 %	57 %
Ja, antakelig	28%	21%	26 %	39 %
Nei, antakelig ikke	10%	2%	4 %	1 %
Nei, definitivt ikke	4%	1%	1 %	1 %
Ikke sikker	7%	2%	1 %	2 %
Antall spurte	381	359	359	411

HVIS BARN I HUSSTANDEN

d) Gi barna dine jodtabletter hvis myndighetene anbefalte det?

JODTABLETTER KAN VÆRE AKTUELT Å TA FOR Å MOTVIRKE KREFT I SKJOLDBRUKSKJERTELEN VED EN KONKRET HENDELSE

	2017	2020	2023	2026*
Ja, ubetinget	59%	77%	84 %	72 %
Ja, antakelig	29%	16%	12 %	25 %
Nei, antakelig ikke	4%	2%	1 %	2 %
Nei, definitivt ikke	3%	1%	1 %	0 %
Ikke sikker	6%	3%	2 %	1 %
Antall spurte	341	309	303	269

Jodtabletter

9. Har du eller noen i din husstand kjøpt inn jodtabletter?

NORSKE MYNDIGHETER ANBEFALER AT UTSATTE GRUPPER DVS. ALLE UNDER 40 ÅR, GRAVIDE, AMMENDE ELLER MED HJEMMEBOENDE BARN BØR HA JODTABLETTER HJEMME. TABLETTER KAN KJØPES RESEPTFRITT PÅ APOTEK. SKAL TAS ETTER RÅD FRA MYNDIGHETENENE.

	2020	2023	2026*
Ja	14%	34 %	29 %
Nei	84%	66 %	68 %
Ikke sikker	2%	1 %	3 %
Antall spurte	1001	1000	1055

UV-varsel

10. Hender det at du sjekker UV-varselet som forteller hvor sterk strålingen fra sola er?

UV-VARSELET OG RÅD OM SOLBESKYTTELSE KAN SJEKKES PÅ YR.NO OG YR-APP

	2023	2026*
Ja, ofte	6 %	11 %
Ja, av og til	19 %	25 %
Ja, men sjelden	20 %	31 %
Nei, aldri	55 %	33 %
Ikke sikker	0 %	0 %
Antall spurte	1000	1055

Kjernekraft i Norge

11. Er du for eller mot at det bygges kjernekraftanlegg i Norge?

	2026*
For	48 %
Verken for eller mot	24 %
Mot	18 %
Vet ikke	11 %
Antall spurte	1055

12. Hva ser du på som den største utfordringen med utbygging av kjernekraft i Norge?

	2026*
Høye kostnader	7 %
Tar lang tid å bygge ut	14 %
Utfordringer ved lagring av radioaktivt avfall	37 %
Fare for atomulykke	18 %
Motstand i befolkningen	2 %
Politisk motstand	2 %
Manglende kompetanse	1 %
Byråkratiske hindre	1 %
Annen utfordring, noter:	3 %
Ser ingen utfordringer	7 %
Ikke sikker	9 %
Antall spurte	1055

13. Hva kan den viktigste gevinsten være, hvis kjernekraft utnyttes som ny energikilde i Norge?

	2026*
Billigere strøm	12 %
Utslippsfri energiform	18 %
Beslaglegger lite natur	15 %
Mer stabil energiforsyning	35 %
Annen fordel, noter:	1 %
Ser ingen gevinster	5 %
Ikke sikker	13 %
Antall spurte	1055

Bakgrunnsspørsmål

14. Til slutt noen bakgrunnsspørsmål. I hvilken grad følger du med i medienes omtale av spørsmål som har med stråling å gjøre?

	2004	2007	2010	2014	2017	2020	2023	2026*
I stor grad	17 %	18 %	16 %	11 %	13%	10%	9 %	4 %
I noen grad	56 %	57 %	52 %	44 %	44%	42%	35 %	41 %
I liten grad	24 %	22 %	28 %	34 %	34%	37%	41 %	40 %
Ikke i det hele tatt	3 %	3 %	4 %	9 %	8%	10%	15 %	12 %
Ikke sikker	0 %	0 %	0 %	2 %	1%	1%	0 %	3 %
Antall spurte	1000	1001	1000	1000	1000	1001	1000	1055

15. Hva er din viktigste kilde for nyheter?

LES OPP 1-6 - ETT SVAR MULIG

	2014	2017	2020	2023	2026*
TV	36 %	30%	34%	27 %	23 %
Radio	11 %	9%	9%	8 %	6 %
Nettavis	39 %	45%	46%	52 %	57 %
Papiravis	8 %	6%	2%	2 %	3 %
Sosiale medier	4 %	7%	7%	6 %	6 %
Annen kilde	1 %	2%	1%	4 %	2 %
Ikke sikker	1 %	1%	1%	1 %	2 %
Antall spurte	1000	1000	1001	1000	1055

16. Bor du i...

LES OPP 1-4

	2020	2023	2026
Enebolig	59%	60 %	52 %
Rekkehus	10%	11 %	11 %
Boligblokk eller bygård	23%	24 %	30 %
Annet	8%	5 %	7 %
Antall spurte	1001	1000	1055

HVIS BOLIGBLOKK ELLER BYGÅRD

17. Hvilken etasje bor du i?

	2020	2023	2026*
Underetasje	4%	3 %	3 %
1. etasje	22%	23 %	23 %
2. etasje	27%	22 %	24 %
Høyere etasjer	48%	52 %	51 %
Antall spurte	230	244	316

18. Leier du ut bolig? (I NORGE)

	2014	2017	2020	2023	2026*
Ja	13 %	14%	11%	11 %	10 %
Nei	87 %	85%	89%	89 %	90 %
Ikke sikker/Ubesvart	0 %	1%	0%	0 %	0 %
Antall spurte	1000	1000	1001	1000	1055

19. Leier du eller eier du boligen du bor i?

	2014	2017	2020	2023	2026*
Leier	21 %	17%	18%	19 %	14 %
Eier	77 %	78%	82%	81 %	86 %
Ikke sikker/Ubesvart	2 %	4%	0%	0%	0 %
Antall spurte	1000	1000	1001	1000	1055